

**Helmikuu
2026**

**TEACH
PEACE**

**Kyselyraportti:
aikuiskouluttajien ja
rauhankasvattajien tarpeet**

**Co-funded by
the European Union**

Tarvekartoitus

Kyselyraportti: aikuiskouluttajien ja rauhankasvattajien tarpeet

Teach Peace on Erasmus+ -yhteistyöhanke, jossa kehitetään rauhankasvatusta aikuisille.

Hankkeen kesto: 01.09.2025–31.12.2026

Lisätietoja osoitteessa: <https://youth-space.net/teachpeace/>

Seuraa meitä sosiaalisessa mediassa:

Facebook: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61582306591153>

Instagram: <https://www.instagram.com/teachpeaceproject.eu/>

Teach Peace -kumppanijärjestöt

Co-funded by
the European Union

Euroopan unionin yhteisrahoittama. Näkemykset ja mielipiteet ovat kirjoittajan/tekijöiden omia eivätkä välttämättä vastaa Euroopan unionin näkemyksiä. Euroopan unionia ei voida pitää niistä vastuullisena.

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Vastaajien taustatiedot	5
2.1	Aikuiskouluttajat	5
2.2	Rauhankasvattajat	7
3	Käytännöt rauhankasvatuksessa	10
4	Rauhankasvatuksen aiheet	12
5	Aikuiskouluttajien rooli rauhankasvatuksessa	13
6	Tärkeimmät taidot	16
7	Menetelmät ja lähestymistavat	19
8	Aiempi koulutus	22
9	Aikuiskouluttajien taitojen kehittäminen	24
10	Rauhankasvattajien tarpeet	26
11	Oppimismenetelmät	29
12	Työkalut ja alustat	30
13	Johtopäätökset	32
14	Suosituksia tulevaa koulutusohjelmaa varten	33

1 Johdanto

Tähän raporttiin on koottu Teach Peace -hankkeen tutkimusvaiheen tulokset. Teach Peace on Erasmus+ -hanke, jossa kehitetään rauhankasvatusta aikuisille. Hankkeen tavoitteena on kehittää aikuisille suunnattu rauhankasvatusohjelma sekä parantaa aikuiskouluttajien kykyä opettaa konfliktinratkaisutaitoja. Hankkeella pyritään edistämään rauhaa ja aktiivista kansalaisuutta eurooppalaisten aikuisten keskuudessa.

Määrittelemme rauhankasvatuksen UNESCO:n tavoin laajasti: pyrkimyksenä jakaa tietoa ja taitoja, joita voidaan käyttää ratkaisemaan konflikteja, synnyttämään dialogia ja rakentamaan rauhaa. Tämän määritelmän mukaan rauhankasvatus kattaa laajan joukon erilaisia aiheita ja käytäntöjä, kuten konfliktien ratkaisun, itsetuntemuksen, vuoropuhelun, väkivallattoman suoran toiminnan ja ihmisoikeuskasvatuksen (UNESCO 2024, 7).

UNESCO (2024): Peace Education in the 21st Century. Saatavilla osoitteessa:
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000388385>.

Tutkimusvaiheessa tavoitteenamme oli kerätä tietoa rauhankasvatuksen nykyisistä tarpeista ja käytännöistä. Tutkimusvaihe toteutettiin kahdella kyselytutkimuksella eri kohderyhmille:

- aikuiskouluttajat, opettajat ja muu aikuiskoulutushenkilöstö;
- kouluttajat, jotka työskentelevät rauhankasvatuksen, dialogin, konfliktinratkaisun jne. aloilla.

Tämän lähestymistavan avulla pystyimme kartoittamaan paremmin sekä aikuiskouluttajien että rauhankasvatuksen asiantuntijoiden tarpeita. Hankkeen ensisijaisena kohderyhmänä on aikuiskouluttajat, joilla ei vielä ole asiantuntemusta rauhankasvatuksesta. Kyselyyn vastanneilla aikuiskouluttajilla tarvinnut olla aiempaa kokemusta tai koulutusta aiheesta. Myöskään rauhankasvattajien ei tarvinnut identifoida itseään nimenomaan *rauhankasvattajiksi*. Sen sijaan halusimme kerätä mahdollisimman paljon tietoa kouluttajilta, jotka työskentelevät UNESCO:n laajan määritelmän piiriin kuuluvilla aloilla.

Kyselyt kehittivät ja toteuttivat Teach Peace -kumppanijärjestöt:

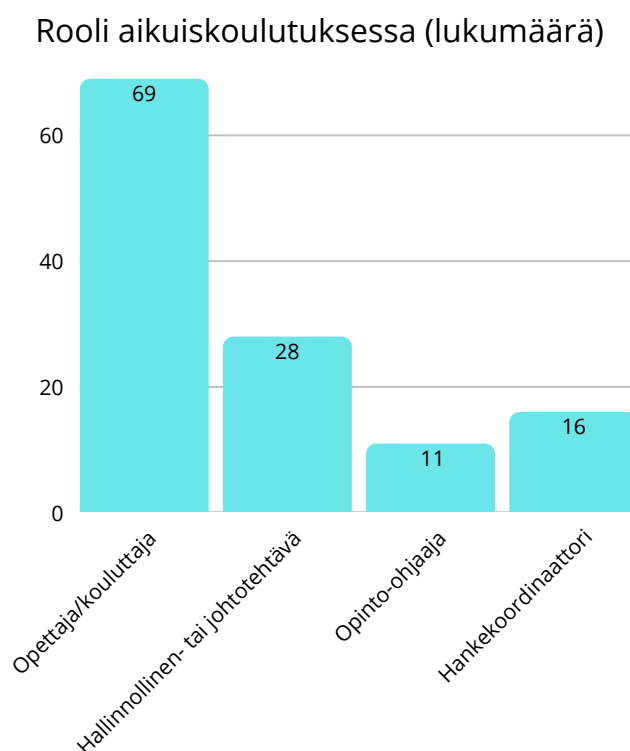
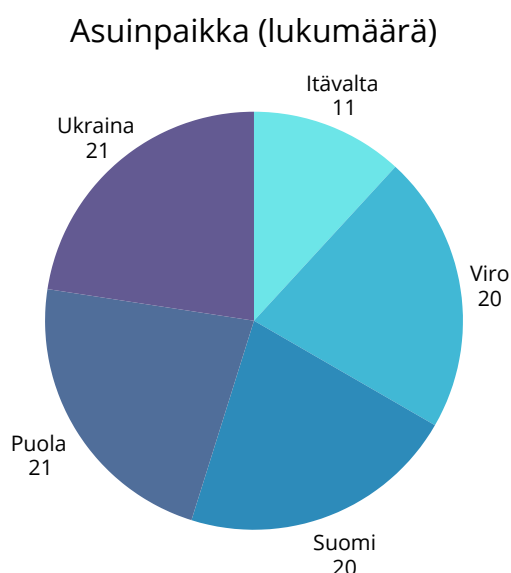
Työväen Akatemia (Suomi), Let's Talk Foundation (Puola), Estonian Dialogue Academy (Viro), Fremde werden Freunde (Itävalta) ja Youth Space (Ukraina)

Suurin osa vastauksista kerättiin Teach Peace -kumppanijärjestöjen kotimaissa asuvilta opettajilta ja kouluttajilta. Keräsimme vastauksia 21. lokakuuta 2025 ja 14. tammikuuta 2026 välillä. Saimme vastauksia yhteensä 93 aikuiskouluttajalta ja 53 rauhankasvattajalta. Suurin osa vastauksista kerättiin englanniksi. Osa Itävallasta ja Ukrainasta saaduista vastauksista kerättiin muilla kielillä ja käännettiin englanniksi analysoimista varten.

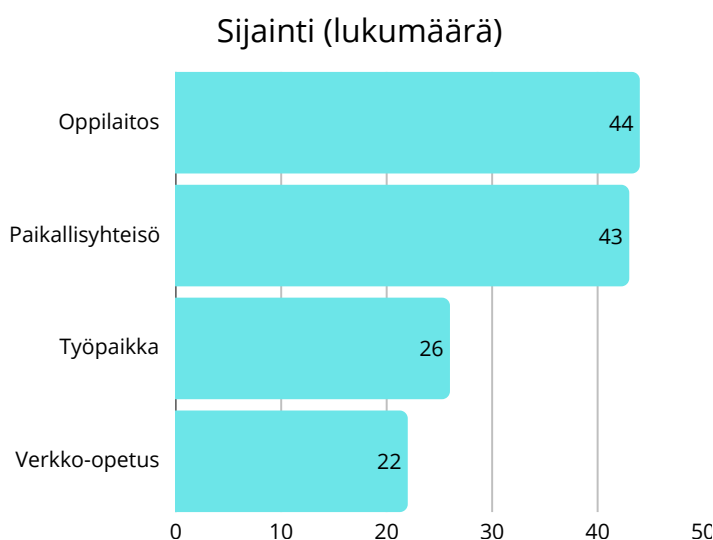
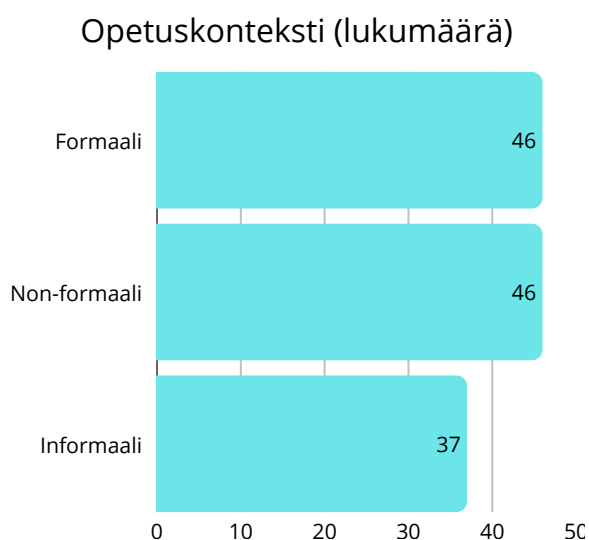
2 Vastaajien taustatiedot

2.1 Aikuiskouluttajat

Saimme vastauksia yhteensä 93 aikuiskouluttajalta. Vastaajat asuivat Itävallassa, Virossa, Suomessa, Puolessa ja Ukrainassa. Useimmat (69 vastaajaa) työskentelivät opettajina tai kouluttajina, kun taas 28 toimi hallinnollisissa- ja johtotehtävissä. Monet vastaajista työskentelivät useissa eri tehtävissä.

Kouluttajat työskentelivät tasaisesti sekä formaaleissa, non-formaaleissa (esim. kansalaisjärjestöt, ruohonjuuritason yhteisöryhmät) että informaaleissa yhteyksissä (esim. työpaikat, epäviralliset yhteisöt). Monet työskentelivät useissa eri ympäristöissä ja konteksteissa. Tyypillisimmin kouluttajat työskentelivät oppilaitoksissa tai yhteisöissä, esim. yhteisötiloissa ja erilaisissa kansalaisjärjestöissä.

Ympäristö ja sijainti

Noin puolet aikuiskouluttajista kertoi työskentelevänsä koulutusorganisaatioissa, kampuksilla tai luokkahuoneissa. Noin joka neljäs työskenteli nuorisokeskuksissa, yhteisötiloissa, kulttuurikerhoissa tai kirjastoissa. Yli viides antoi koulutusta ulkoisissa ympäristöissä, kuten konferensseissa ja työpajoissa. Vaikka useimmat eivät suoraan maininneet verkko-opetusta, 12 vastaajaa ilmoitti työskentelevänsä verkossa. Kaksi kouluttajaa täsmensivät työskentelevänsä kotoa käsin.

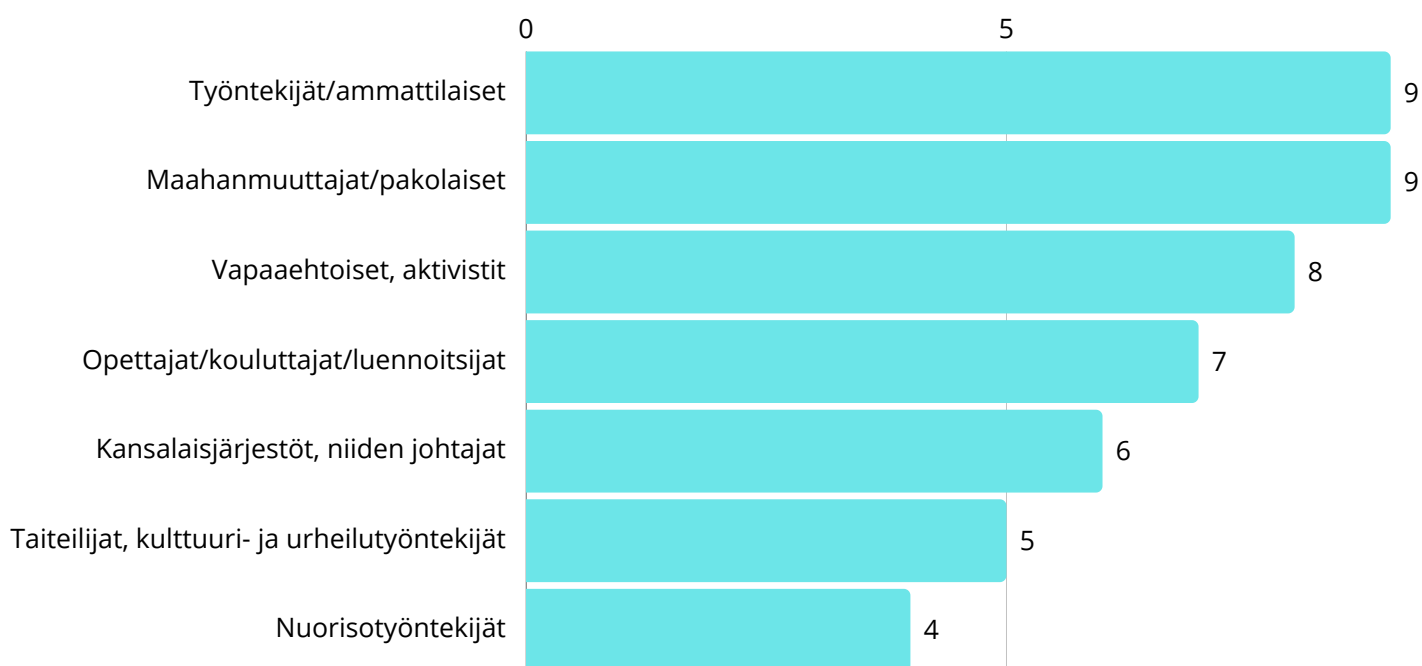
Kouluttajat eivät tyypillisesti maininneet tekevänsä koulutustyötä työpaikoilla. Toisaalta osa ilmoitti työskennelleensä esimerkiksi organisaatioiden tiloissa ja toimistoissa.

Kohderyhmät

Aikuiskouluttajien tyypillisiä kohderyhmiä olivat eri-ikäiset aikuisoppijat. Monet vastaajista kertoivat kouluttavansa erityisesti nuoria aikuisia ja opiskelijoita. Joissakin tapauksissa koulutettaviin kuului myös yliopisto-opiskelijoita. Noin joka kymmenes koulutti yli 65-vuotiaita oppijoita. Pieni määrä vastaajia opetti aikuisten lisäksi lapsia. Lisäksi osa kouluttajista nosti esiin spesifimpiä kohderyhmiä. Nämä ryhmät on kuvattu alla olevassa kaaviossa:

Kuvaa tyypillisiä oppijaryhmiäsi.

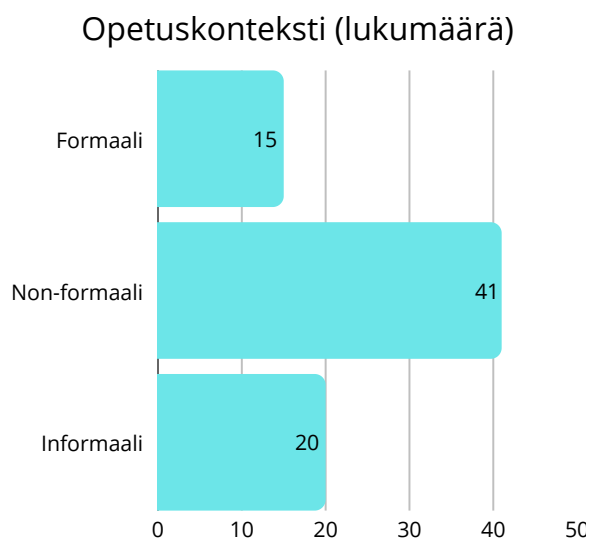
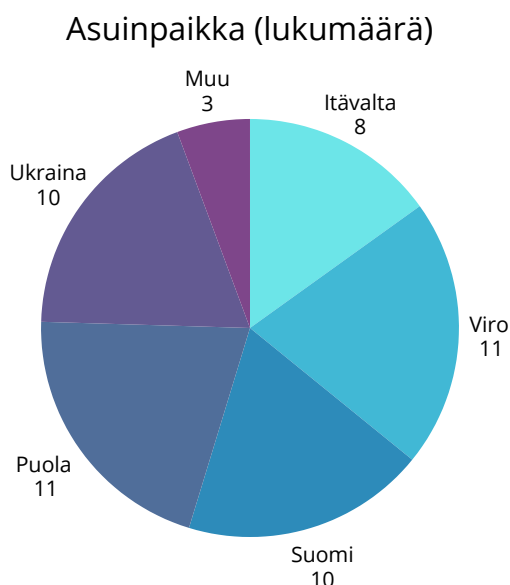
Vastaajien lukumäärä

”Työskentelen pääasiassa nuorten aikuisten ja yhteisöjen jäsenten kanssa, mukaan lukien maan sisäiset pakolaiset ja nuorisotyöntekijät. Useimmat heistä ovat mukana informaalissa koulutuksessa, kansalaistoiminnassa ja paikallisyhteisöjen kehittämistoiminnassa.”

2.2 Rauhankasvattajat

Saimme vastauksia 53 rauhankasvattajalta. Lähes kaikki vastaajat asuivat Itävallassa, Virossa, Suomessa, Puolassa tai Ukrainassa. Lisäksi saimme vastauksia Yhdysvalloista, Turkista ja Isosta-Britanniasta.

Rauhankasvattajat työskentelivät tyypillisesti non-formaaleissa yhteyksissä (esim. kansalaisjärjestöissä ja yhteisöissä). Kun heitä pyydettiin kuvailemaan tarkemmin omaa työympäristöään, he toivat tavallisimmin esiin yhteisö- ja nuorisokontekstit sekä työskentelyn oppilaitoksissa. Alla on muutama esimerkki:

"Toimin fasilitaattorina organisaatioiden, verkostojen ja yhteisöjen tapahtumissa. Opetan myös yhteisöjohtajia ja aktivisteja osallistamaan ja kehittämään omia yhteisöjään."

"Annan pääasiassa epävirallista koulutusta kansalaisjärjestöille, nuorisokeskuksille ja paikallishallinnon edustajille."

"Yhdistän erilaisia aikuisille ja nuorille aikuisille suunnattuja aktiviteetteja konfliktinratkaisua ja hyvää kommunikaatiota käsitteleviin työpajoihin."

Vastaajat antoivat informaalia koulutusta useissa eri paikoissa: työpaikoilla, webinaareissa, paikallishallinnon yhteydessä ja ystävien kanssa.

"Työpaikalla, ystäviä tavatessa ja kuukausittain järjestettävällä kurssilla, jota pidän yhdessä joidenkin ystäväni kanssa."

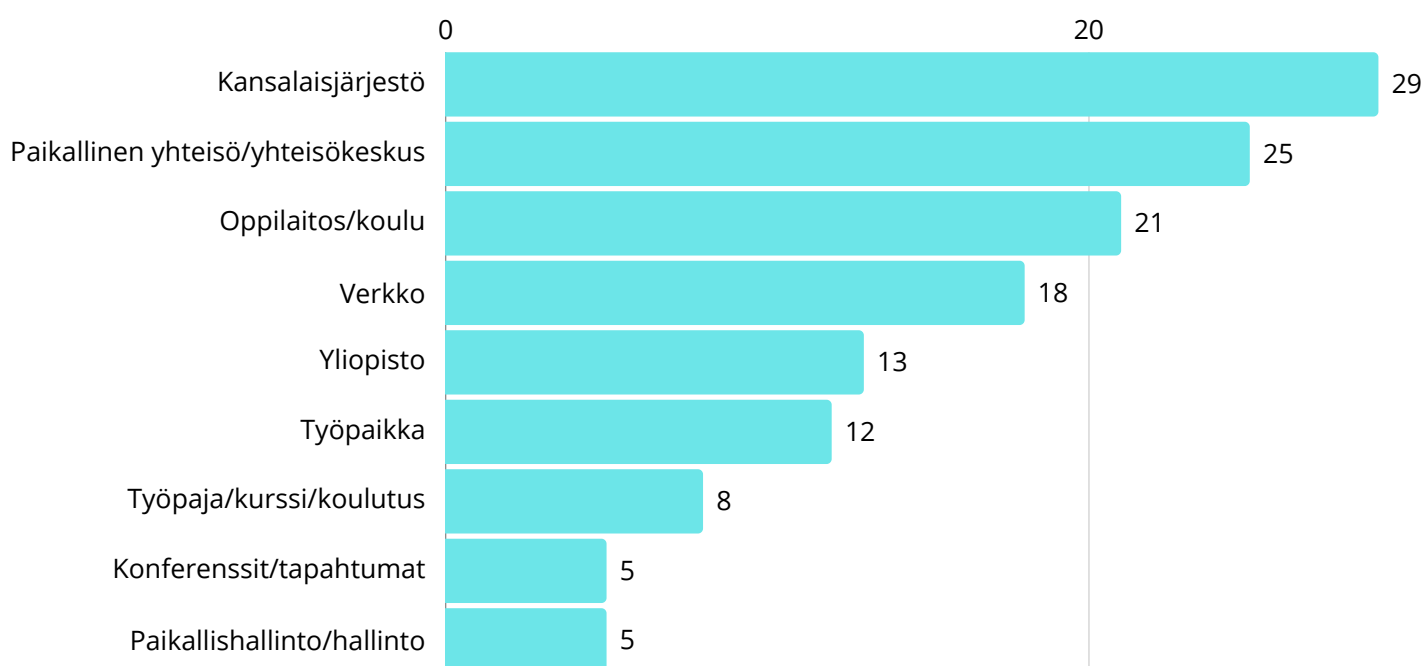
"Työpaikka, avoimet koulutukset, webinaarit"

Sijainti ja ympäristö

Pyysimme rauhankasvattajia täsmentämään, missä ja minkälaisissa ympäristöissä he yleensä työskentelevät. Suurin osa rauhankasvattajista työskenteli erilaisissa kansalaisjärjestöissä. Monet työskentelivät myös paikallisissa yhteisöissä, esimerkiksi yhteisökeskuksissa, sekä museoissa ja kirjastoissa. Monet työskentelivät koulutusorganisaatioissa, kouluissa ja yliopistoissa. 34 % (18 kouluttajaa) ilmoitti työskentelevänsä verkossa.

Missä yleensä työskentelet? Kuvaile paikkaa ja työympäristöä (esim. oppilaitos, yhteisökeskus, kansalaisjärjestö, työpaikka, verkko, jne.).

Vastaajien lukumäärä

Useimmat vastaajat eivät kuvailleet sijaintia tai ympäristöä kovinkaan tarkasti. Jotkut mainitsivat työskentelyn kansalaisjärjestön sekä yhteisötilojen tiloissa ja toimistoissa. Muutamat kuvailivat omia mieltymyksiään työtilojen suhteen:

”Työskentelen yleensä yhteisötiloissa tai vuokratuissa luokkahuoneissa, jotka ovat riittävän tilavia ja valoisia, joissa on hyvä ilma ja joissa on mahdollista tehdä joustavia tilajärjestelyjä. Myös seiniä pitää voida käyttää.”

Monet vastaajista työskentelivät useissa eri ympäristöissä. Alla on esimerkki vastauksesta, jossa mainitaan monia erilaisia työympäristöjä:

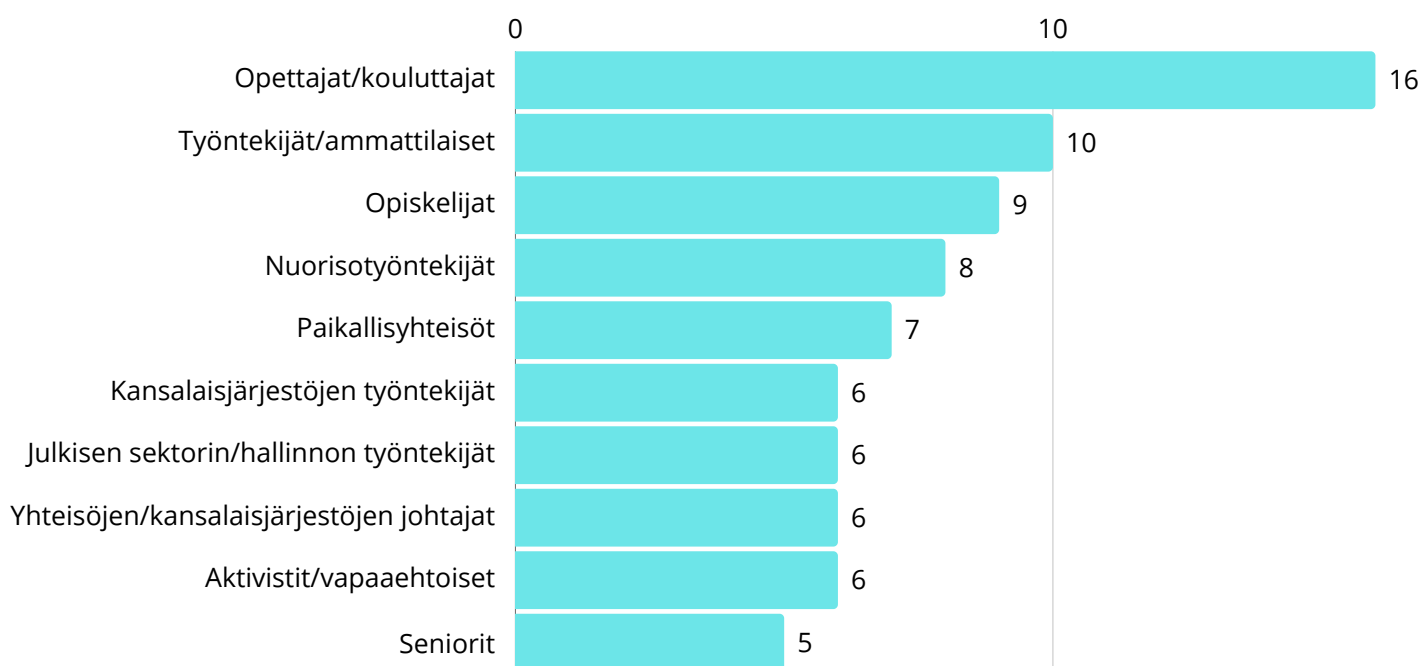
”Olen työskennellyt kouluissa, nuorisotaloissa, yhteisötiloissa, ulkona puistoissa ja kaduilla sekä festivaalialueilla, kirjastoissa, tapahtumissa, kaupungin ulkopuolella sijaitsevilla konferenssitiloissa jne.”

Kohderyhmät

Rauhankasvattajien yleisimmät kohderyhmät olivat **aikuiset** ja **nuoret/nuoret aikuiset**. Yleisesti ottaen rauhankasvattajien kohderyhmät olivat monimuotoisempia kuin aikuiskouluttajien. Alla olevassa kaaviossa on kuvattu tarkemmat kohderyhmät, jotka mainittiin rauhankasvattajien vastauksissa:

Kuvaile kohderyhmiä, joiden kanssa yleensä työskentelet.

Vastaajien lukumäärä

Mitä tulee tarkempiin kohderyhmiin, rauhankasvattajien yleisin ryhmä oli opettajat ja kouluttajat. Lisäksi noin joka viides koulutti työntekijöitä ja ammattilaisia julkisen sektorin työntekijöistä toimitusjohtajiin.

Jotkut kouluttajista työskentelivät vain yhden tai kahden kohderyhmän kanssa, kun taas toiset kouluttuivat monia eri ryhmiä. Jotta saataisiin selkeä käsitys näiden rauhankasvattajien työstä, voidaan tarkastella paria esimerkkivastausta:

“

”Kohderyhmiäni ovat nuorisotyöntekijät, yhteisöjohtajat, kansalaisjärjestöjen edustajat, paikallishallinnon virkamiehet ja kansalaisaktivistit. Työskentelen myös nuorten kanssa heidän ammatillisen tai yhteiskunnallisen uransa alkuvaiheessa auttaen heitä kehittämään johtajuus- ja tiimityötaitojaan positiivisen yhteiskunnallisen muutoksen aikaansaamiseksi.”

“

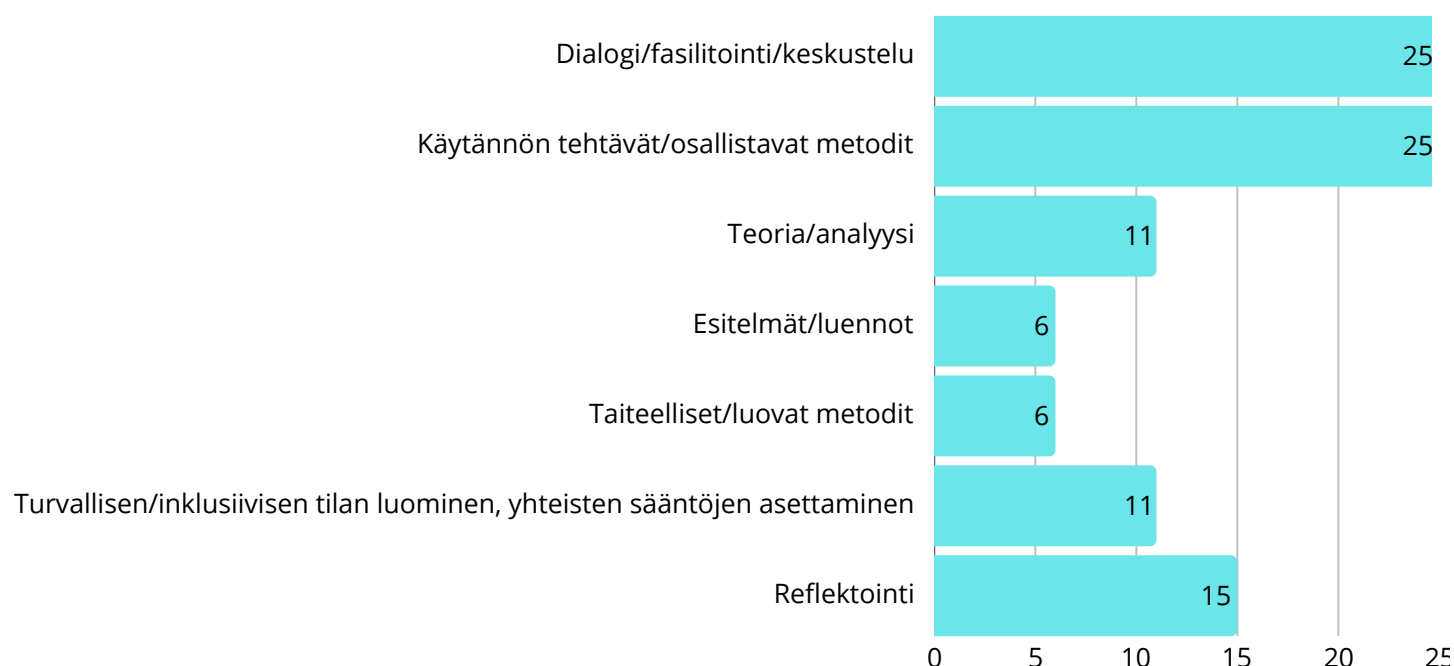
”[Laaja] joukko ihmisiä. Työskentelen erityisesti lasten kanssa toimivien aikuisten sekä lasten ja nuorten itsensä kanssa. Kohderyhmämme on varsin monipuolinen ja koostuu eri-ikäisistä ihmisistä. He voivat työskennellä opettajina, ohjaajina tai johtajaj hallintotehtävissä.”

3 Rauhankasvatuksen käytäntöjä

Rauhankasvattajia pyydettiin kuvailemaan omaa työtään kouluttajina sekä sitä, mitä he käytännössä tekevät koulutuksen aikana. Osa vastaajista keskittyi kuvaamaan käyttämiään menetelmiä, kun taas toiset keskittyivät koulutustensa aiheisiin ja oppimistavoitteisiin. Alla oleva kaavio tiivistää rauhankasvattajien kuvaamat menetelmät:

Kuvaile omaa työtäsi rauhankasvattajana/kouluttajana. Miten toteutat koulutusta käytännössä?

Vastaajien lukumäärä

Rauhankasvattajat käyttivät eniten dialogiin, fasilitointiin ja keskusteluun liittyviä menetelmiä. Rauhankasvattajat järjestivät myös esimerkiksi pienryhmäkeskusteluja:

“

”Jos kuvailisin koulutustani avainsanoilla, ne olisivat kuuntelu- ja vuoropuhelutaidot sekä läsnäolo. Miten kohdata eri taustoista tulevia ihmisiä ja käydä rakentavaa ja tasapuolista dialogia ilman yksimielisyyttä. Tärkeää on myös se, miten tukea vuoropuhelua fasilitaattorina. Tyypillisesti aloitamme koulutukset dialogilla. Aiheena on yleensä keskustelukulttuuri, mutta tämä voi vaihdella [...]”

“

”Koulutuksissa yhdistän yleensä lyhyitä esityksiä interaktiivisiin menetelmiin, kuten pienryhmäkeskusteluihin, roolipeleihin, tapaustutkimuksiin ja reflektioharjoituksiin. Keskityn auttamaan osallistujia tunnistamaan erilaisia konflikteja, ymmärtämään niiden perimmäisiä syitä ja harjoittelemaan konkreettisia keinoja väkivallattomaan viestintään, sovitteluun ja vuoropuheluun.”

Rauhankasvattajat hyödynsivät käytännön harjoituksia ja osallistavia menetelmiä, kuten tapaustutkimuksia ja simulaatioita. Näihin liittyi usein myös dialogin hyödyntämistä:

“

”Työtäni ohjaavat osallistavat menetelmät, dialogi ja reflektio. Ennen jokaista koulutusta selvennän ryhmän pyrkimykset, asetan yhteiset tavoitteet ja luon luottamuksellisen ilmapiirin. Ohjaan osallistujia aktiviteeteilla, jotka kehittävät itsetuntemusta, vahvistavat kriittistä ajattelua ja tukevat rakentavaa konfliktinratkaisua. Hyödynnän usein tarinankerrontaa, ryhmäkeskusteluja ja luovia harjoituksia auttaakseni nuoria käsittelemään identiteettiä, ennakkoluuloihin ja empatiaan liittyviä aiheita.”

Myös reflektion käyttö opetusmenetelmänä oli suhteellisen yleistä vastaajien keskuudessa. Rauhankasvattajat käyttivät esimerkiksi itsereflektioharjoituksia ja ryhmäpohjaista reflektiota:

“

”Pohdintaa liittyen rauhan ja väkivallan käsitteisiin kutsuen osallistujia käsittelemään omia oletuksiaan ja kokemuksiaan.”

Monet kouluttajat korostivat turvallisten ja inklusiivisten tilojen luomisen sekä yhteisten sääntöjen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä oppimisen kannalta:

“

”Luon turvallisen tilan, jossa kaikki voivat ilmaista mielipiteensä ja kannustan osallistujia kuuntelemaan tarkkaan muiden mielipiteitä tuomitsematta tai kritisoiden heitä. Jaan tietoa identiteetistä ja kognitiivisista mekanismeista, jotka vaikuttavat siihen, miten näemme muut ja miten arvioimme erilaisuutta (esim. etnosentrismi).”

On tärkeää huomioida, että osa vastaajista työskenteli asuinmaassaan käynnissä olevan väkivaltaisen konfliktin yhteydessä. Yksi vastanneista, joka korosti työskentelevänsä tällaisessa kontekstissa, antoi erityisen informatiivisen ja arvokkaan kuvauksen työstään, jossa hän painotti erityisesti paikallisiin yhteisöihin vaikuttamista:

“

”Yhdistän yleensä lyhyitä selityksiä interaktiivisiin menetelmiin, kuten pienryhmäkeskusteluihin, roolipeleihin, tapaustutkimuksiin ja reflektioharjoituksiin. Keskityn auttamaan osallistujia tunnistamaan erilaisia konfliktimuotoja, ymmärtämään niiden perimmäisiä syitä ja harjoittelemaan konkreettisia keinoja väkivallattomaan vuorovaikutukseen, sovitteluun ja dialogiin. [...] Kiinnitän myös erityistä huomiota turvallisen tilan luomiseen, jossa osallistujat voivat ilmaista tunteita, jakaa kokemuksia ja tuntea itsensä arvostetuiksi. Työskentelen paljon arvojen, empatiaa lisäävien aktiviteettien ja stereotyyppien sekä ”viholliskuvia” kyseenalaistavien harjoitusten parissa. Tutkimme, miten jännitteitä voidaan lieventää arkipäivän tilanteissa (perheissä, kouluissa, yhteisöissä) ja miten käydä rakentavaa vuoropuhelua, vaikka mielipiteet eroaisivat suuresti toisistaan. Jokaisen koulutuksen päätteeksi kehoitan osallistujia kehittämään pieniä jatkotoimia omilla yhteisöissään, jotta rauhankasvatus ei jäisi vain teorian tasolle, vaan sillä olisi myös käytännön vaikutuksia heidän omilla ympäristöissään.”

4 Koulutusten aiheet

Osa vastaajista keskittyi kuvaamaan koulutustensa aiheita ja oppimistavoitteita. Alla on joitakin yleisimmin mainituista aiheista ja tavoitteista:

Dialogi, kommunikaatio, väkivallaton vuorovaikutus (NVC)

"Opetan käymään rakentavaa dialogia"

"Opeta dialogitaitoja, kuten aktiivista kuuntelua ja autenttista puhumista"

"Opetan NVC-näkökulmaa, jonka mukaan kaikilla on yhteisiä tarpeita, jotka voivat yhdistää meitä."

Yhteistyö, sosiaalinen kanssakäyminen, yhteisötoiminta

"Painotan ihmissuhteiden rakentamista sekä turvallisen tilan luomista yhteiseen työskentelyyn ja oppimiseen."

"Johdan keskusteluja, luon mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tuen yhteistyö- ja kehitysprosesseja."

Monimuotoisuus, tasa-arvo, kulttuuritietoisuus

"Puutun rasismiin ja ennakkoluuloihin, tarjoan mahdollisuuksia itsetutkiskeluun ja kannustan yhteiskunta- ja koulutuskäsitysten kriittiseen arviointiin."

Konfliktinratkaisu, sovittelu

"Opetusta konfliktien ratkaisemisesta, sovittelusta, hyvästä kommunikaatiosta ja tunteista."

Muita koulutuksissa käsiteltyjä aiheita

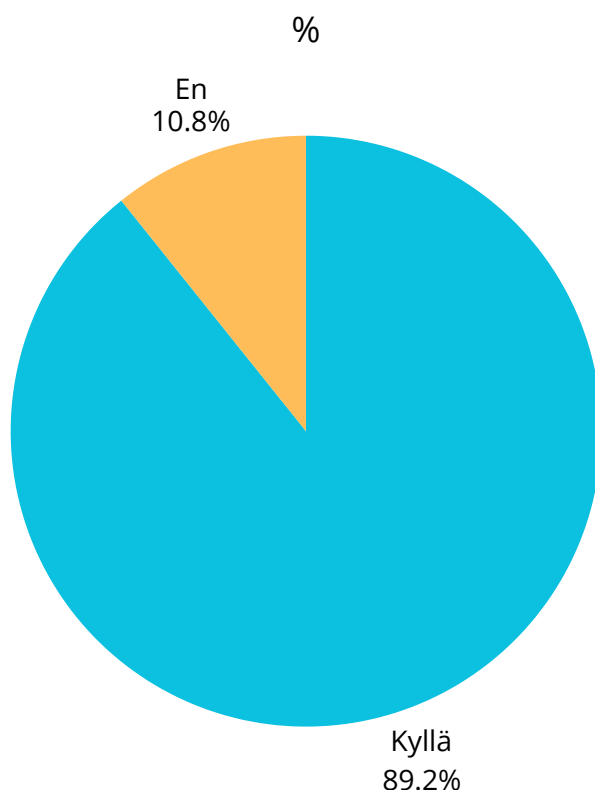
- Rauha, rauhantyö
- Kestävä kehitys
- Aktivismi
- Tunnetaidot/empatia
- Itsetuntemus/psykologia
- Kriittinen ajattelu

5 Aikuiskouluttajien rooli rauhankasvatuksessa

Suuri enemmistö (89 %) aikuiskouluttajista katsoi, että heillä on rooli rauhankasvatuksessa. Aikuiskouluttajille esiteltiin UNESCO:n raportin mukainen määritelmä. Tämän määritelmän mukaan rauhankasvatus ymmärretään laajassa mielessä pyrkimyksenä jakaa tietoa ja taitoja, joita voidaan käyttää ratkaisemaan konflikteja, synnyttämään dialogia ja rakentamaan rauhaa.

Aikuiskouluttajat

Koetko, että sinulla on rooli rauhankasvatuksessa, kun otetaan huomioon yllä kuvattu määritelmä?

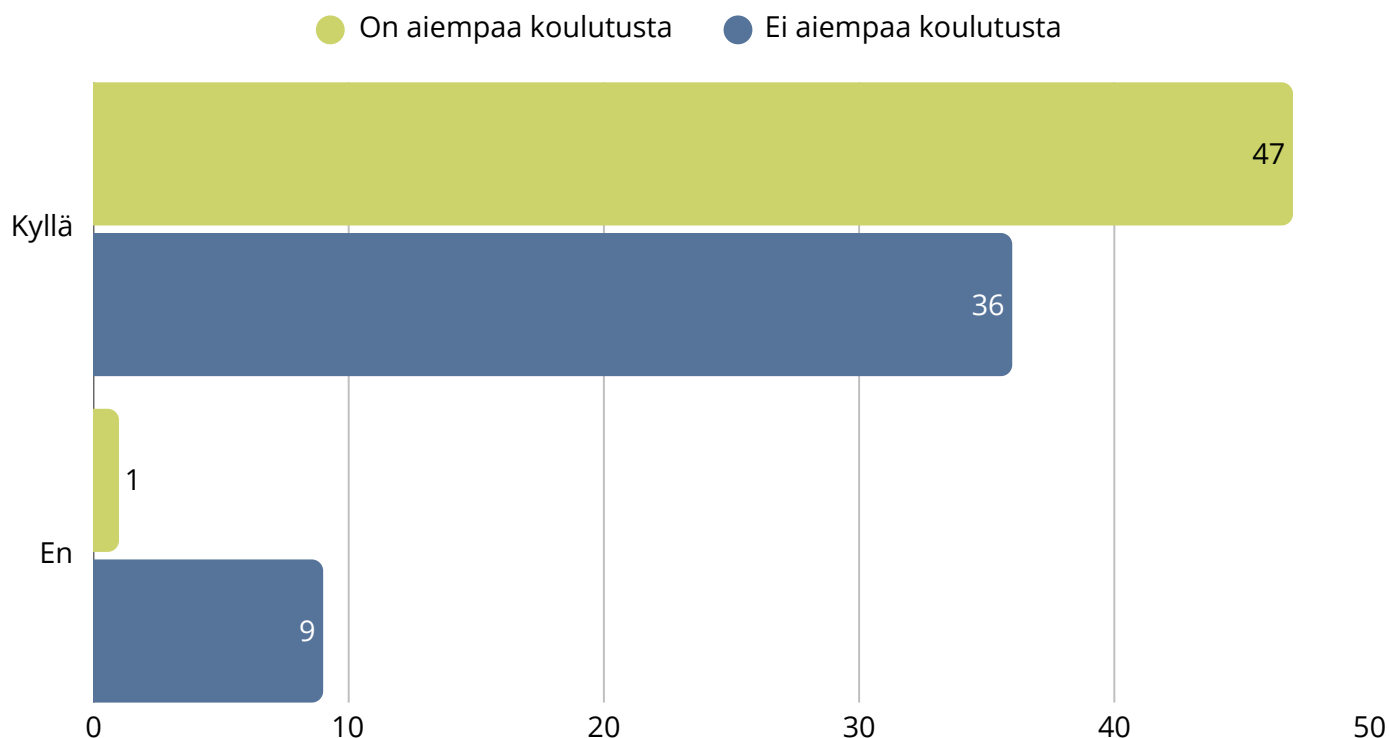

Tulos oli huomionarvoinen, koska se poikkesi aiemmista keskusteluistamme aikuiskouluttajien kanssa. Kouluttajat olivat usein olleet epävarmoja termin "rauhankasvatus" merkityksestä, ja jotkut olivat suhtautuneet skeptisesti sen hyödyllisyyteen. Kyselytuloksista kävi kuitenkin ilmi, että UNESCO:n määritelmän myötä kouluttajat pystyivät helposti tunnistamaan omassa työssään rauhankasvatukseen liittyviä konkreettisia näkökohtia, työskentelivät he sitten suoraan rauhankasvatukseen liittyvien aiheiden parissa tai eivät. Tämä viittasi siihen, että aikuisille suunnattua rauhankasvatusohjelmaa suunniteltaessa olisi erityisen tärkeää määritellä rauhankasvatus siten, että määritelmä vastaa työtä, jota aikuiskouluttajat jo tekevät omien ryhmisiensä kanssa.

Jopa 80 % aikuiskouluttajista, joilla ei ollut mitään aiempaa koulutusta rauhankasvatuksen alalla, katsoi, että heillä on rooli rauhankasvatuksessa:

Koetko, että sinulla on rooli rauhankasvatuksessa, kun otetaan huomioon yllä kuvattu määritelmä?

Vastaajien lukumäärä

Kun aikuiskouluttajilta kysyttiin, minkälainen rooli heillä mielestään on, he mainitsivat tavallisimmin roolinsa dialogi- ja keskustelutaitojen opettajina:

“

Minun roolini on toimia fasilitaattorina, joka tukee oppijoita reflektion, keskustelun ja kollektiivisen oppimisen prosessissa.”

“

Näen itseni fasilitaattorina ja hankekoordinaattorina, joka tukee aikuisten ja nuorten oppimista, vuoropuhelua ja yhteistyötä.”

“

Olen dialogin ja sovittelun asiantuntija ja sisällytän kumpaakin työhöni ihmisten parissa. Lisäksi rauhoittelen konflikteihin taipuvaisia ihmisiä empatian avulla.”

Nämä vastaukset selittävät osaltaan, miksi monet aikuiskouluttajista katsoivat itsellään olevan rooli rauhankasvatuksessa. Vaikka he eivät käyttäneetkään erityisiä dialogi- tai fasilitointimenetelmiä, monet kouluttajat kokivat edistävänsä vuoropuhelua oman pedagogisen lähestymistapansa avulla.

Monet kouluttajat toivat esiin myös oman roolinsa konfliktien ratkaisemisessa ja käsittelyssä. Jotkut vastaajista hyödynsivät konfliktinratkaisukäytäntöjä työssään. Toiset kokivat konfliktien käsittelyn yleisemmässä, arkipäiväisessä mielessä:

"Jaan tietoa ja opetan taitoja, joita voidaan käyttää väkivaltaisten konfliktien ehkäisemiseen ja väkivaltaisten konfliktien aiheuttaman vahingon vähentämiseen."

"Olen työskennellyt henkilöstöalalla yli 20 vuotta, mikä on tarkoittanut jatkuvaa vaativien ihmissuhdetilanteiden käsittelyä."

Monet aikuiskouluttajista kokivat, että heillä on rooli rauhankasvatuksessa yhteistyön, ryhmätyöskentelyn ja yhteisöllisyyden edistäjinä. Osa kouluttajista katsoi, että heidän pyrkimyksensä luoda turvallinen tila tai hyvä ilmapiiri oppimiseen on osa heidän rooliaan rauhankasvatuksessa.

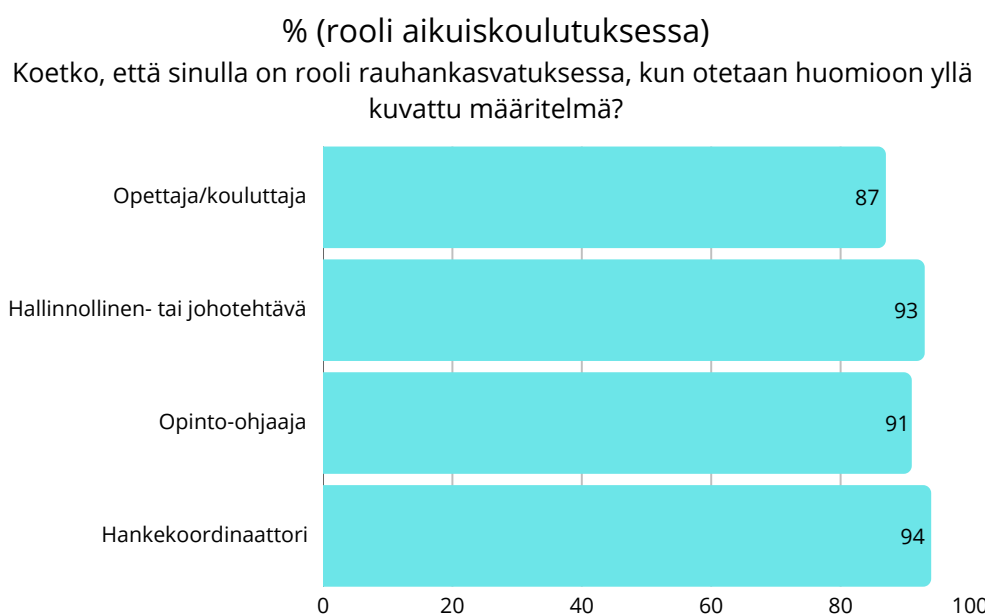

"Kannustamme nuoria osallistumaan ja olemaan aktiivisia yhteisön jäseniä"

"Näen itseni fasilitaattorina ja organisaattorina, joka opettaa rauhantaitoja epäsuorasti – yhteistyön ja vuorovaikutuksen kautta. Työhöni kuuluu turvallisen ympäristön luominen nuorten ja työntekijöiden kouluttamiseen".

Vaikka rauhankasvatus ja sen käytännöt olivatkin osalle aikuiskouluttajista tuttuja, myös ne, joilla ei vielä ollut asiantuntemusta rauhankasvatuksesta, yhdistivät jokapäiväisen opetus- ja ohjaustyönsä rauhankasvatukseen. Kuten alla olevasta kaaviosta nähdään, tämä päti vastaajiin riippumatta heidän roolistaan aikuiskoulutuksessa:

6 Tärkeimmät taidot

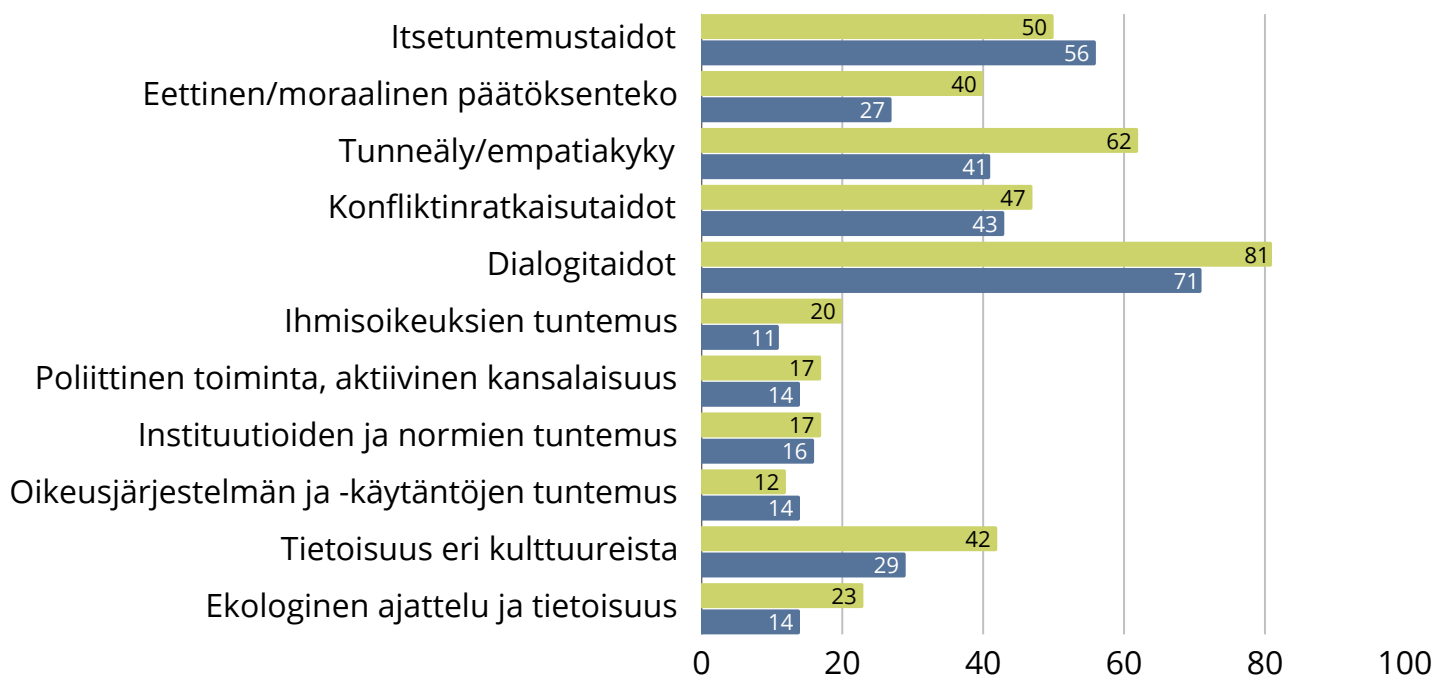
Vastaajille esitettiin kummassakin kyselyssä kaksi kysymystä rauhankasvatukseen liittyvistä taidoista: (1) mitä taitoja he pitivät tärkeimpinä rauhanomaisten yhteisöjen rakentamisen kannalta, ja (2) mitkä taidot olivat eniten vahvistamisen tarpeessa ottaen huomioon heidän omat kohderyhmänsä. Vastaajia pyydettiin valitsemaan kolme tärkeimpänä pitämäänsä taitoa. Luettelo taidoista kehitettiin UNESCO:n raportin pohjalta.

Rauhanomaisten yhteisöjen rakentamisen kannalta aikuiskouluttajat pitivät tärkeimpinä taitoina dialogitaitoja (81 % aikuiskouluttajista), tunneälyä/empatiakykyä (62 % aikuiskouluttajista) ja itsetuntemustaitoja (50 % aikuiskouluttajista).

Nämä vastaukset olivat melko lähellä kouluttajien näkemyksiä siitä, mitä taitoja heidän omissa kohderyhmissään tulisi vahvistaa. Selkein ero oli, että vain 41 % aikuiskouluttajista piti tunneälyä/empatiakykyä yhtenä eniten vahvistamisen tarpeessa olevista taidoista, kun oli kyse heidän omista kohderyhmistään. Kolmanneksi yleisin vastaus olikin tämän kysymyksen osalta konfliktinratkaisutaidot:

% aikuiskouluttajista

- Tärkeimmät taidot rauhanomaisten yhteisöjen rakentamisessa
- Eniten vahvistamisen tarpeessa (kohderyhmät huomioon ottaen)

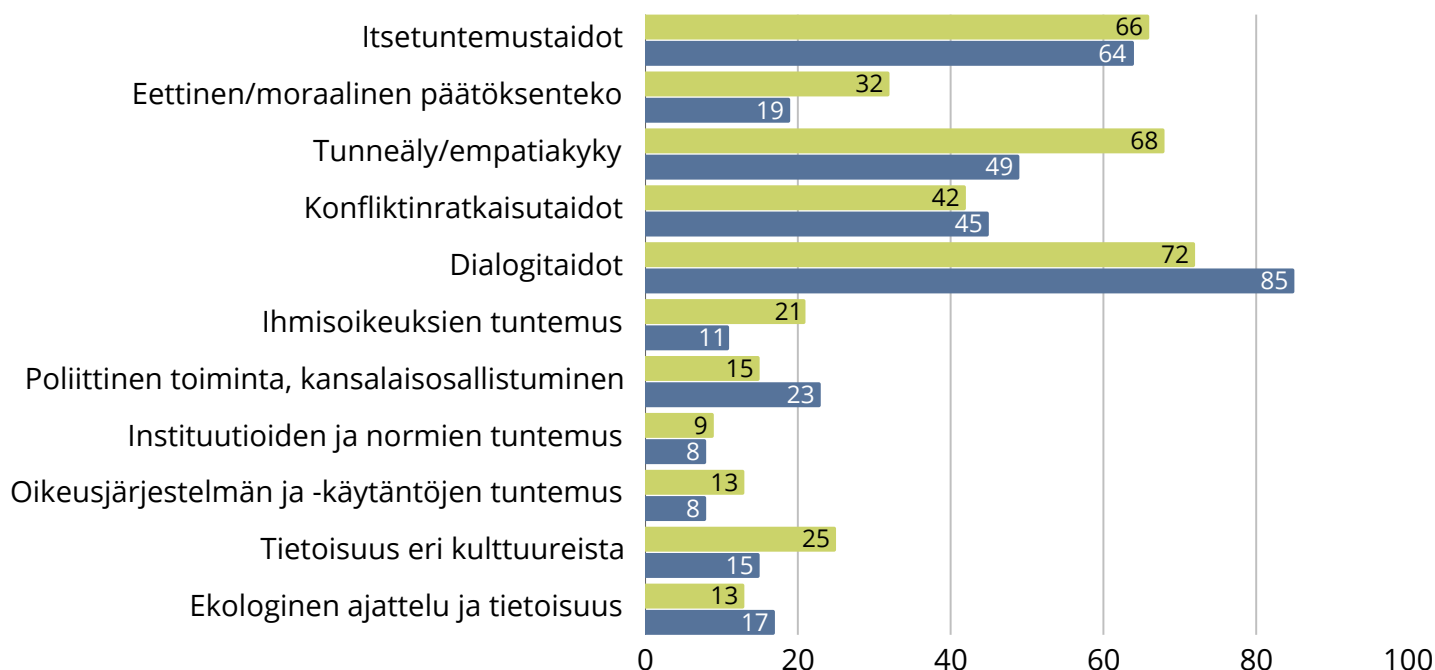

Kun rauhankasvattajilta kysyttiin rauhanomaisten yhteisöjen rakentamisen kannalta tärkeimmistä taidoista, he valitsivat samat kuin aikuiskouluttajat - ja samassa järjestyksessä: dialogitaidot (72 % vastaajista), tunneäly/empatiakyky (68 % vastaajista) ja itsetuntemustaidot (66 % vastaajista).

Rauhankasvattajien vastaukset olivat melko lähellä heidän näkemyksiään siitä, mitä taitoja heidän omissa kohderyhmissään tulisi eniten vahvistaa. Selkein ero oli taas se, että rauhankasvattajat valitsivat harvemmin tunneälyn/empatiakyvyn yhdeksi tärkeimmistä taidoista, kun oli kyse heidän omista kohderyhmistään.

% rauhankasvattajista

- Tärkeimmät taidot rauhanomaisten yhteisöjen rakentamisessa
- Eniten vahvistamisen tarpeessa (kohderyhmät huomioon ottaen)

Muita huomioita

Rauhankasvattajat (85 %) pitivät dialogitaitoja yhtenä tärkeimmistä taidoista vieläkin yleisemmin silloin, kun oli kyse heidän omista kohderyhmistään. Aikuiskouluttajat (81 %) puolestaan pitivät niitä yleisemmin yhtenä tärkeimmistä taidoista, kun oli kyse rauhanomaisten yhteisöjen rakentamisesta.

Aikuiskouluttajat (40 %) ja rauhankasvattajat (32 %) pitivät melko yleisesti eettistä/moraalista päätöksentekoa yhtenä tärkeimmistä taidoista rauhanomaisten yhteisöjen rakentamisessa. Molemmat ryhmät kokivat vähemmän yleisesti, että tämä oli yksi eniten vahvistamisen tarpeessa olevista taidoista, kun oli kyse heidän omista kohderyhmistään.

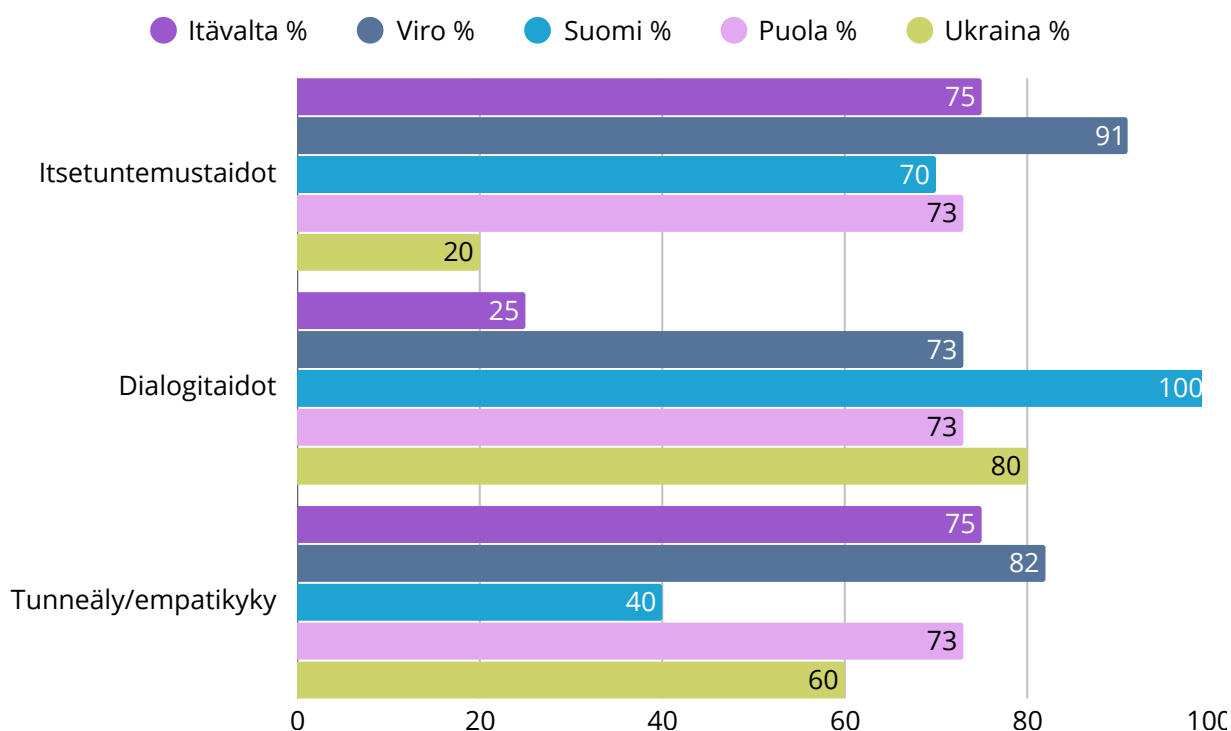
Rauhankasvattajat näkivät poliittisen toiminnan ja aktiivisen kansalaisuuden (23 %) sekä ekologisen ajattelun ja tietoisuuden (17 %) yleisemmin yksinä tärkeimmistä taidoista, kun oli kyse heidän omista kohderyhmistään.

Aikuiskouluttajat (42 %) pitivät eri kulttuurien tuntemusta yhtenä tärkeimmistä taidoista yleisemmin kuin rauhankasvattajat (25 %). Molemmat ryhmät pitivät tätä yhtenä tärkeimmistä taidoista yleisemmin silloin, kun oli kyse rauhanomaisten yhteisöjen rakentamisesta.

Rauhankasvattajien näkemyksissä oli merkittäviä eroja, kun niitä tarkasteltiin ristiin heidän asuinmaidensa kanssa. Vaikka useimmat vastaajat pitivät itsetuntemustaitoja yhtenä tärkeimmistä taidoista rauhanomaisten yhteisöjen rakentamisessa, vain kaksi Ukrainassa asuvaa rauhankasvattajaa oli samaa mieltä. Vastaavasti kaikki Suomessa asuvat vastaajat pitivät dialogitaitoja yhtenä tärkeimmistä, kun taas vain kaksi Itävallassa asuvaa vastaajaa oli tätä mieltä.

Suomessa asuvista rauhankasvattajista vain neljä piti tunneälyä/empatiakykyä yhtenä tärkeimmistä taidoista.

Rauhankasvattajat: Tärkeimmät taidot rauhanomaisten yhteisöjen rakentamisessa (%)

Kohderyhmien suhteellisen pienen koon vuoksi (noin 10 rauhankasvattajaa maata kohden) nämä erot saattoivat heijastaa vain vastaajien yksittäisiä näkemyksiä. Tulokset kuitenkin viittaavat siihen, että on tärkeää pitää mielessä mahdolliset erot siinä, miten eri taustoista tulevat kouluttajat näkevät dialogin ja itsetutkiskelun kaltaiset käsitteet, tai kuinka tärkeinä he pitävät niitä rauhan rakentamisen kannalta ottaen huomioon heidän omat työskentely-ympäristönsä.

Muita huomioita

85 % informaaleissa yhteyksissä työskentelevistä rauhankasvattajista piti tunneälyä/empatiakykyä yhtenä tärkeimmistä taidoista. Muista rauhankasvattajista näin teki 58 %.

67 % formaaleissa yhteyksissä työskentelevistä rauhankasvattajista piti konfliktinratkaisutaitoja yksinä tärkeimmistä. Muista rauhankasvattajista näin teki 37 %.

7 Menetelmät ja lähestymistavat

Rauhankasvattajilta kysyttiin heidän käyttämistään menetelmistä ja lähestymistavoista. Kysymykseen saatiin hyvin monipuolisia ja yksityiskohtaisia vastauksia. Yleisimmät menetelmät ja lähestymistavat perustuivat dialogiin ja vuoropuheluun. Alla on esimerkkejä siitä, miten rauhankasvattajat näkivät dialogin, mukaan lukien väkivallattoman vuorovaikutuksen, koulutusmenetelmänä:

“

”Toinen tärkeä lähestymistapa minulle on dialogi ja keskustelurinkeihin perustuvat menetelmät. Luon turvallisen tilan, jossa kaikki voivat kertoa tarinansa, kuunnella muita ja harjoitella kunnioittavaa kommunikointia eroavaisuuksista huolimatta. Käytän työkaluja, kuten keskustelurinkejä, ‘world café’ -keskusteluja ja tarinankerrontakierroksia, joiden avulla pohdimme vaikeita aiheita, tunteita ja arvoja jäsennellyllä ja tuetulla tavalla.”

“

”Väkivallaton vuorovaikutus (NVC) auttaa osallistujia oppimaan, kuuntelemaan tuomitsematta, ilmaisemaan tunteitaan ja tarpeitaan sekä tunnistamaan, että toisen ihmisen sanojen taustalla voi olla kipua tai tyydyttämättömiä tarpeita aggression sijaan. Käytän harjoituksia, kuten ”minä-viestejä”, aktiivisen kuuntelun harjoituksia ja lyhyitä tosielämän roolileikkiskenaarioita.”

Rauhankasvattajat yhdistivät dialogiin usein muita lähestymistapoja, kuten tapaustutkimuksia, tarinankerrontaa ja reflektioon perustuvia lähestymistapoja. Lisäksi monet kouluttajat korostivat, että koulutusta antaessaan he keskittyivät turvallisen tilan luomiseen oppijoille esimerkiksi asettamalla yhteiset pelisäännöt ja varmistamalla, että kaikkia osallistujia kuullaan.

Yleisiä lähestymistapoja olivat myös kokemukselliset ja osallistavat menetelmät:

“

”Pääasiallinen lähestymistapani on kokemuksellinen oppiminen – ihmiset oppivat tekemällä, keskustelemalla ja refleктоimalla. Käytän menetelmiä, jotka auttavat oppijoita ymmärtämään kokemuksiaan ja kokeilemaan uusia taitoja. Esimerkkejä: • Keskustelut ja ryhmätyöt, jotka tukevat yhteistä oppimista. • Käytännön harjoitukset ja simulaatiot, jotka mahdollistavat turvallisen kokeilun. • Reflektioharjoitukset, jotka yhdistävät oppimisen tosielämään.”

“

”Käytän osallistavia ja kokemuksellisia oppimismenetelmiä, jotka perustuvat epävirallisen koulutuksen periaatteisiin. Esimerkkejä: • Ohjattu vuoropuhelu ja reflektio: empatian ja kriittisen ajattelun kehittämiseksi. • Simulaatio- ja roolipeliharjoitukset: konfliktinratkaisun ja neuvottelun harjoitteluun. • Toimintasuunnittelutyöpajat: oppimistulosten muuttaminen konkreettisiksi aloitteiksi omissa yhteisöissä.”

Lähestymistavat ja menetelmät

Jotta rauhankasvattajien vastausten monimuotoisuus voitaisiin ottaa kunnolla huomioon, alla on luettelo vastauksista poimituista lähestymistavoista ja menetelmistä sekä lyhyet kuvaukset ja linkit asiaankuuluville verkkosivustoille:

Dialogi

Väkivallaton vuorovaikutus (<https://www.cnvc.org/>): "Every day around the world, the Center for Nonviolent Communication supports the transformation of how we speak to ourselves and one another; one empathic conversation at a time".

Nansen-metodi (Nansen Center for Peace and Dialogue) (<https://peace.no/en/>): "The Nansen Center for Peace and Dialogue's vision is a society where people meet across conflict lines to build trust and strengthen the work for lasting peace. This is based on a strong belief in people's capacity to change their own situation and in the recognition that conflict is a natural part of all societies."

Timeout-metodi (<https://www.timeoutdialogue.fi/>): "Timeout is a dialogue method for people from different backgrounds. It is as its best with a group of six to twenty five. Timeout is always a facilitated discussion. The facilitator will take care of the constructiveness of the discussion. Great support for the facilitator and the participants are the Ground rules for a constructive dialogue, made by Timeout."

World Café (<https://theworldcafe.com/key-concepts-resources/world-cafe-method/>): "Drawing on seven integrated design principles, the World Café methodology is a simple, effective, and flexible format for hosting large group dialogue."

Art of Hosting (<https://artofhosting.org/>): "The Art of Hosting is an approach to leadership that scales up from the personal to the systemic, using personal practice, dialogue, facilitation, and the co-creation of innovation to address complex challenges, relying on structure, clarity, and thoughtful methodology"

Restorative Circles (<https://www.restorativecircles.org/>): "Restorative Circles helps communities, organisations, families and government develop their own processes for supporting those in conflict. Commonly these bring together the three parties to a conflict – those who have acted, those directly impacted and the wider community – within an intentional systemic context, to dialogue as equals. [...] The dialogue processes used tend to be shared openly with all participants, and guided by a community member. Generally these processes end with actions that bring mutual benefit."

Rauhankasvatus

Rauhankasvatusneuvola (<https://rauhankasvatusneuvola.fi/rkn/>): suomalaista materiaalia rauhankasvatuksesta.

Demokratia, yhteisöt

Democracy Fitness (<https://demokratifitness.dk/en/>): "Democracy Fitness is a training concept that challenges the traditional perception of what democracy is." "Democracy Fitness focuses our attention on the skills and abilities that are important for our participation in democracy. Democracy Fitness gives us the opportunity to practice participating together."

Community Building (<https://communitybuilding.com/method/>): "Community Building is an experiential group/team development process that collapses time. It builds peace, trust, connection, safety, and respect in a very short period of time, even with people from diverse backgrounds."

Social and emotional learning (<https://www.unesco.org/en/articles/what-you-need-know-about-social-and-emotional-learning>): "Social and emotional learning (SEL), is the process of acquiring the competencies to recognize and manage emotions, develop care and concern for others, establish positive relationships, make responsible decisions and handle challenging situations effectively. In other words, it is the holistic process of learning grounded in ethics of care. It combines cognitive, social, emotional and relational aspects of learning to enhance learners' well-being, academic success, and active global citizenship, promoting positive social change."

Kestävä kehitys

Sustainable development goals (UN) (<https://sdgs.un.org/goals>): "[The 2030 Agenda for Sustainable Development](#), adopted by all United Nations Member States in 2015, provides a shared blueprint for peace and prosperity for people and the planet, now and into the future. At its heart are the 17 Sustainable Development Goals (SDGs), which are an urgent call for action by all countries - developed and developing - in a global partnership."

Sovittelu

Transformative mediation

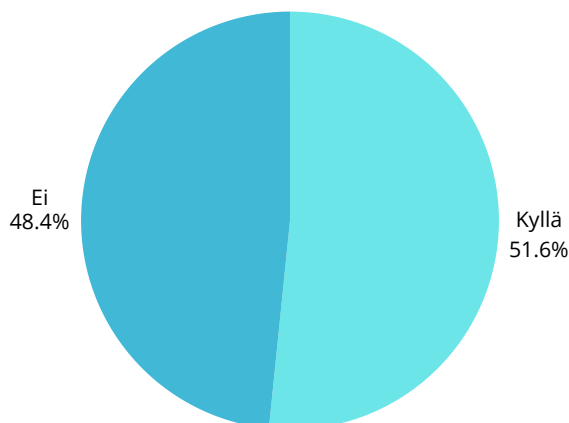
(https://www.beyondintractability.org/essay/transformative_mediation): "The transformative approach to mediation does not seek resolution of the immediate problem, but rather, seeks the empowerment and mutual recognition of the parties involved."

8 Aiempi koulutus

Aikuiskouluttajat

Noin puolet aikuiskouluttajista kertoi saaneensa rauhankasvatukseen liittyvää koulutusta (ottaen huomioon UNESCO:n laajan määritelmän):

Onko sinulla aiempaa koulutusta liittyen rauhankasvatukseen (esim. konfliktien ratkaisuun, dialogiin, sovitteluun, tms.)?

50 % aiempaa koulutusta saaneista aikuiskouluttajista oli saanut koulutusta liittyen dialogiin, fasilitointiin tai viestintään. Nämä vastaajat olivat saaneet koulutusta esimerkiksi dialogitaidoista, dialogiin perustuvasta opetuksesta ja hyvästä kommunikaatiosta. Noin kolmannes oli saanut koulutusta konfliktinratkaisusta, sovittelusta ja neuvottelusta. Alla on joitakin esimerkkejä vastaajien koulutuksista. Kuten vastauksista käy ilmi, osa aikuiskouluttajista oli saanut erikoistunutta koulutusta rauhankasvatuksesta, kun taas toiset näkivät oman pedagogisen tai ammatillisen koulutuksensa liittyvän itsessään rauhankasvatukseen:

“

”Kyllä, minulla on aiempaa koulutusta rauhankasvatuksesta laajassa merkityksessä. Olen osallistunut kursseille ja työpajoihin, jotka käsittelevät viestintää, sosiaalista vuoropuhelua ja konfliktinratkaisua. Ikäihmisten fasilitaattorina ja projektikoordinaattorina kehitän jatkuvasti taitojani sovittelussa, empaattisessa kuuntelussa ja luottamukseen perustuvien suhteiden rakentamisessa.”

“

”Olen osallistunut yliopistopedagogiikan ammatillisiin kehitysohjelmiin, innovatiivisia opetusmenetelmiä käsitteleviin työpajoihin sekä inklusiivisen ja oppijakeskeisen opetuksen koulutuksiin.”

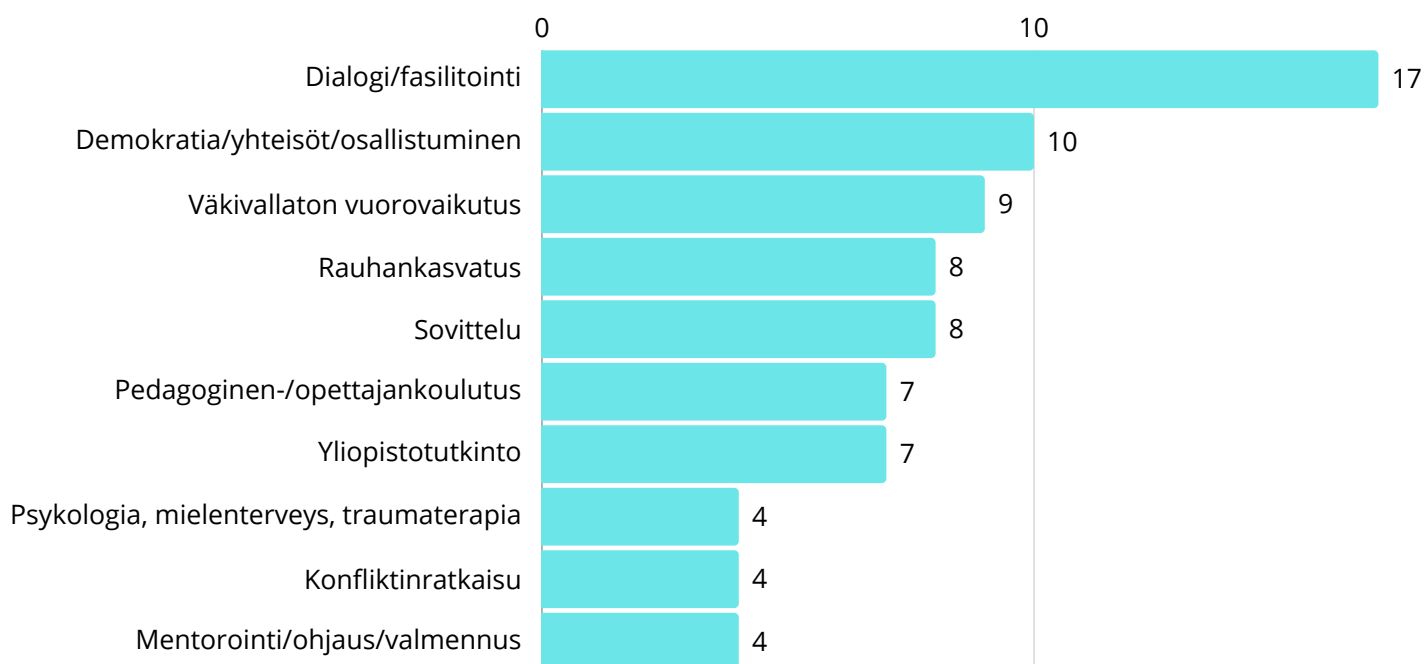
“

”vuoropuhelun fasilitointi, tarkkaavainen kuuntelu, aikuisten oppiminen”

Rauhankasvattajat

Rauhankasvattajat olivat tavallisimmin saaneet koulutusta dialogista ja fasilitoinnista (17 vastaajaa). Lisäksi yhdeksän vastaajaa ilmoitti saaneensa koulutusta väkivallattomasta vuorovaikutuksesta:

Minkälaista koulutusta olet saanut työhösi (rauhankasvatuksessa tai vastaavalla alalla)?
Vastaajien lukumäärä

Useiden määrittelemättömien koulutusten lisäksi dialogia ja fasilitointia koskeviin koulutuksiin sisältyi esimerkiksi:

- Art of Hosting
- Timeout-metodi
- Koulutuksia kulttuurien välisestä dialogista, uskontojen välisestä dialogista

Kymmenen vastaajaa ilmoitti saaneensa koulutusta esimerkiksi yhteisöllisyyden rakentamisesta tai demokratian ja aktiivisen kansalaisuuden edistämisestä. Näihin kuuluivat:

- Democracy Fitness
- Deep Democracy
- Koulutukset liittyen demokratiaan, kansainväliseen nuoristyöhön ym.

Kahdeksan vastaajaa ilmoitti saaneensa koulutusta erityisesti rauhankasvatuksesta tai rauhantyöstä:

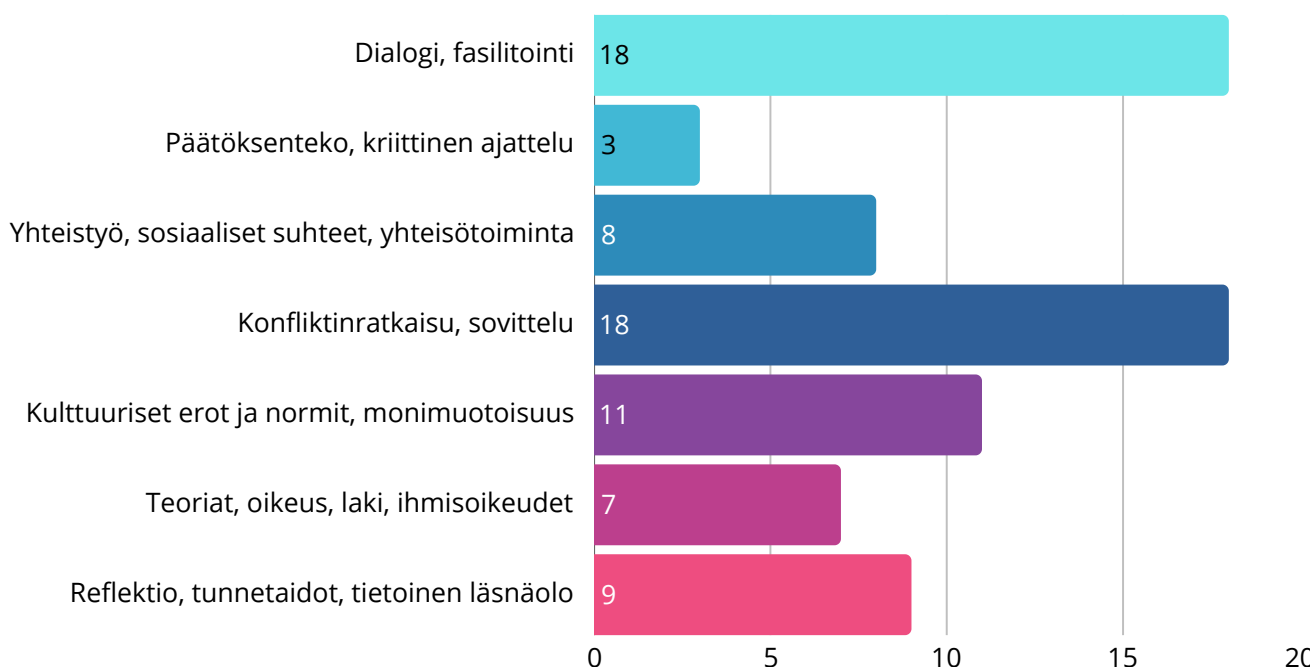
- Suomen rauhankasvatusinstituutin (RKI) koulutus
- Rauhanlähettiläsakatemia Rauhanlähettiläskoulutus
- Rauhankasvatuksen periaatteet ja käytännöt

9 Aikuiskouluttajien osaaminen

Kysyimme aikuiskouluttajilta useita kysymyksiä, jotka liittyivät heidän tarpeisiinsa ja toiveisiinsa sen suhteen, mitä he haluaisivat oppia rauhankasvatuksesta.

Tavallisimmin aikuiskouluttajat olivat kiinnostuneita oppimaan lisää erilaisista taidoista ja aiheista rauhankasvatuksen alalta sekä siitä, miten he voisivat soveltaa oppimiaan taitoja omassa työssään. Aikuiskouluttajien vastauksissa nousivat esiin erityisesti seuraavat asiat:

Mistä aiheesta olisit uteliain oppimaan lisää? (Vastaajien lukumäärä taitojen, aiheiden ja metodien mukaan)

Lisäksi monet aikuiskouluttajat olivat kiinnostuneita siitä, miten he voisivat hyödyntää rauhankasvatusta yleisellä tasolla kehittääkseen omia yhteisöjään: voimaannuttaakseen oppijoitaan, luodakseen turvallisia tiloja ja rakentaakseen parempia sosiaalisia suhteita oppijoidensa sekä muiden välille.

Monet vastaajat halusivat tietää, miten he voisivat alkaa hyödyntämään rauhankasvatusta ja tuomaan sitä esiin omissa yhteisöissään. Osa ilmaisi epävarmuutta rauhankasvatuksen merkityksestä ja tavoitteista. Tulokset osoittivatkin, että on olemassa tarve koulutusohjelmalle, joka voisi esitellä rauhankasvatusta aikuiskouluttajille ja näyttää, miten he voisivat ryhtyä hyödyntämään sitä.

"Olisin erittäin kiinnostunut oppimaan käytännön menetelmiä ja työkaluja konfliktien ratkaisemiseen, vuoropuhelun helpottamiseen ja luottamuksen rakentamiseen monimuotoisissa yhteisöissä."

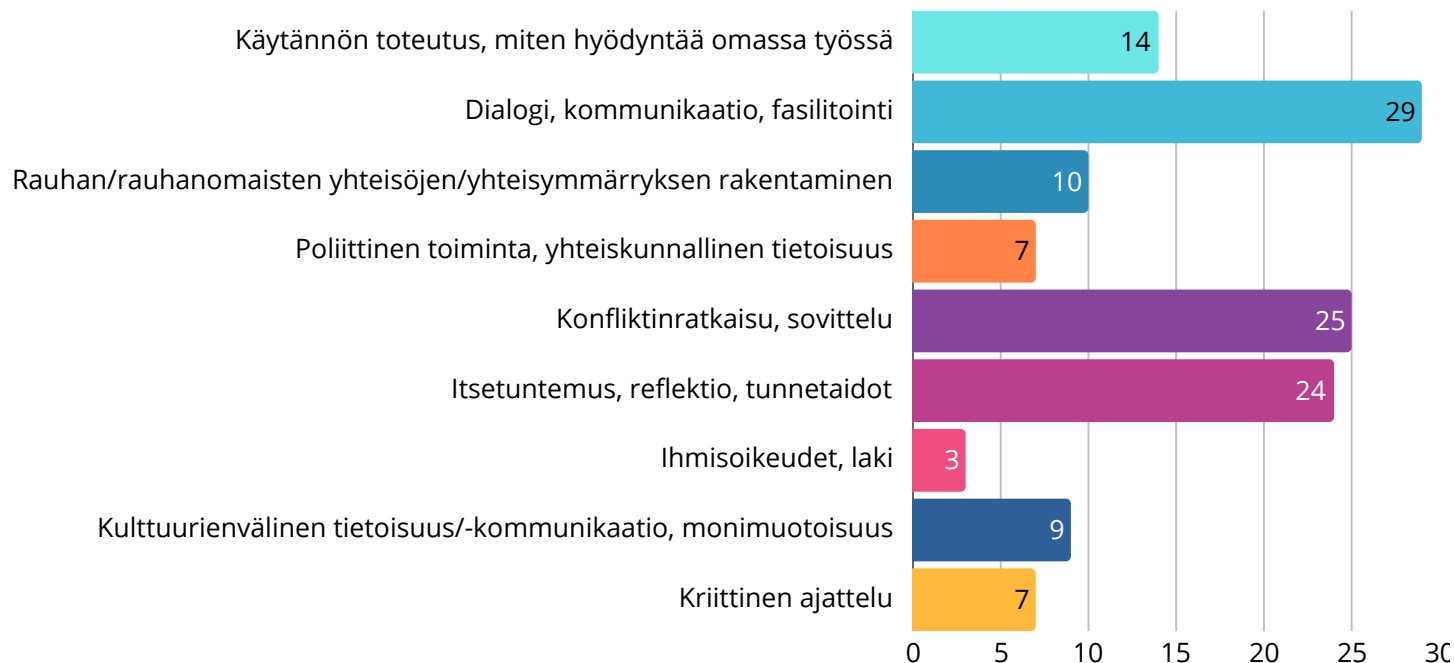

"Mielestäni ehkä enemmän pieniä yksityiskohtia rauhankasvatuksesta, ehkä yksityiskohtaisempaa tietoa siitä, miten tavoittaa nuoret ja miten saada heidät ajattelemaan näitä aiheita."

Perehdyimme myös tarkemmin aikuiskouluttajien näkemyksiin siitä, mitä taitoja he haluaisivat kehittää rauhankasvatuksen tukemiseksi. Tulokset vahvistivat suurelta osin kouluttajien aiempia vastauksia:

Mitä taitoja haluaisit kehittää tukeaksesi rauhankasvatusta (laajasti ymmärrettynä)?

Vastaajien lukumäärä

Yleisimmin mainitut taidot olivat jälleen dialogi-, fasilitointi- ja kommunikaatiotaidot. Samoin konfliktinratkaisu ja sovittelu olivat taas yleisimmin mainittujen taitojen joukossa:

”Käytännön taitoja dialogin helpottamiseksi ja konfliktien ratkaisemiseksi monimuotoisissa oppimisympäristöissä”

”Haluaisin kehittää sovittelutaitojani, väkivallatonta vuorovaikutusta, kulttuurienvälistä vuoropuhelua ja tunneälyä voidakseni paremmin tukea rauhanomaisia ja osallistavia oppimisympäristöjä.”

Tulokset eivät täysin vastanneet kouluttajien aiempia vastauksia liittyen siihen, mistä he olisivat uteliaita oppimaan lisää. Kun kouluttajilta kysyttiin, minkälaisia taitoja he haluaisivat kehittää, he toivat selvästi useammin esiin itsentuntemukseen, reflektioon ja tunnetaitoihin liittyviä taitoja.

Lisäksi useat vastaajat olivat kiinnostuneita oppimaan poliittisesta toiminnasta, kasvattamaan tietoisuuttaan yhteiskunnallisista kysymyksistä sekä kehittämään kriittistä ajatteluaan. Näitä taitoja aikuiskouluttajat eivät tuoneet esiin vielä silloin, kun heiltä kysyttiin, mitä he olisivat uteliaita oppimaan rauhankasvatuksesta.

10 Rauhankasvattajien tarpeet

Rauhankasvattajilta kysyttiin, miten he haluaisivat kehittyä ammatillisesti. Useimmat halusivat oppia uusia taitoja tai kehittää teoreettista tietämystään esimerkiksi dialogista tai konfliktinratkaisusta. Merkilläpantavaa oli, että tämä vastasi läheisesti aikuiskouluttajien näkemyksiä. Lisäksi osa rauhankasvattajista nosti esiin aiheita, joita he pitivät erityisen tärkeinä nykypäivän kannalta. Näitä olivat esimerkiksi digitalisaatio, polarisaatio ja jopa neurotiede:

“[Haluaisin hallita] ajantasaista tietoa ja tekniikoita, jotka heijastavat digitaalisen viestinnän trendejä sekä vuoden 2025 haasteita, kuten lisääntynyttä ahdistusta ja stressiä.”

“Yksi esiin nousseista teemoista on työskentely polarisaation ja eroavaisuuksien kanssa. Myös työskentely vastarinnan ja vastakkaisten näkemysten kanssa.”

“Tavoitteenani on syventää neuropedagogista asiantuntemustani – ymmärtää aivojen reaktioita konflikteihin ja rauhaan, jotta voisi suunnitella tehokkaampia työkaluja tunnesäätelyä varten.”

Kulttuurienvälinen vuorovaikutus ja kulttuurisensitiivisyys olivat aiheita, jotka nousivat esiin useissa vastauksissa:

“[...] Haluaisin saada koulutusta esimerkiksi eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa kommunikointiin, kulttuuriherkkyyksien ymmärtämiseen sekä siihen, miten tehdä tunteista kiinnostavampia oppijoille.”

“Pyrin syventämään osaamistani ryhmien fasilitoinnista, kriisiviestinnästä, sovittelusta ja rauhantyöstä. Olen erityisen kiinnostunut kulttuurienvälisestä dialogista, vertaistyöskentelystä muiden kouluttajien kanssa sekä kansainvälisiin rauhankasvatusstandardeihin perustuvasta koulutuksesta.”

Edellä mainittujen tavoitteiden lisäksi useat rauhankasvattajat halusivat lisätä yhteistyötä muiden kouluttajien ja organisaatioiden kanssa:

“Löytää tukiryhmä, joka mahdollistaisi hyvien käytäntöjen vaihdon.”

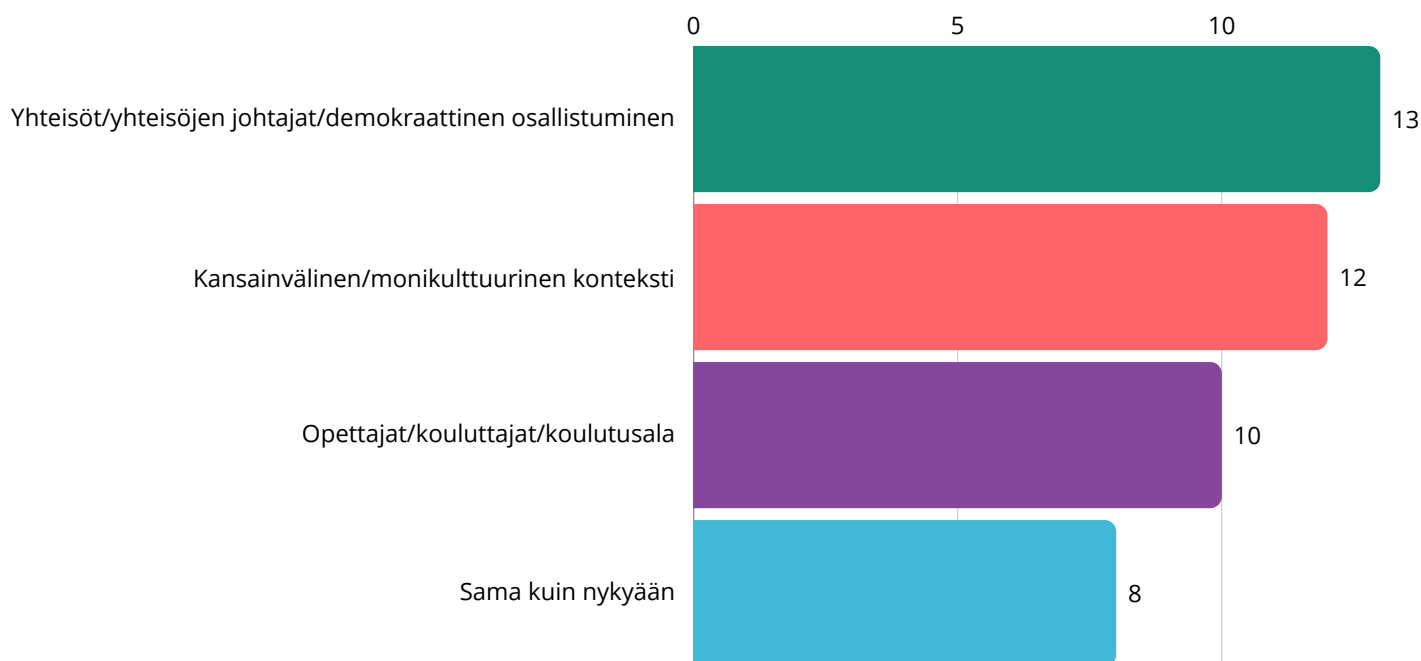
“Kansainvälisessä valmentajaryhmässä työskentely olisi erittäin hyödyllistä.”

Osa totesi haluavansa tavoittaa uusia tai laajempia kohderyhmiä ja monimuotoisempaa yleisöä nykyisille koulutuksilleen. Useat halusivat työskennellä erityisesti kansainvälisten ryhmien kanssa ja kansainvälisemmissä konteksteissa.

Ammatillisten kehitystevoittaiden lisäksi kysyimme rauhankasvattajilta, missä ja minkälaisissa ympäristöissä he haluaisivat työskennellä tulevaisuudessa. Tähän kysymykseen saatiin kenties kaikista vaihtelevimpia vastauksia. Tuloksista oli kuitenkin havaittavissa trendejä, jotka ovat nähtävissä alla olevasta kaaviosta:

Missä ja minkälaisissa konteksteissa haluaisit tulevaisuudessa työskennellä rauhankasvattajana (tai muuna vastaavana asiantuntijana)?

Vastaajien lukumäärä

Rauhankasvattajat halusivat ennen kaikkea lisätä työskentelyä yhteisöjen ja yhteisöjohtajien kanssa sekä edistää demokraattista osallistumista ja aktiivista kansalaisuutta kohderyhmiensä keskuudessa. Tämä viittasi siihen, että yksilöiden kanssa työskentelyn sijaan kouluttajat tahtoivat järjestää koulutusta konkreettisissa yhteyksissä ja vaikuttaa voimakkaammin olemassa oleviin yhteisöihin:

"Haluaisin työskennellä yhteisöjen ja paikallishallinnon yhteistyön edistäjänä tai dialogisen ajattelun edistäjänä valtakunnallisella tasolla."

"Enemmän tarkoituksellisten ja jo olemassa olevien yhteisöjen kanssa kuin eri taustoista koottujen yksilöiden kanssa."

"Pidän eniten yhteisöjohtajien kanssa kouluttautumisesta, koska opin heiltä jatkuvasti uutta. Kuulen ongelmista [...], ilonaiheista ja muutoksista. Näen siis itseni työskentelemässä ensisijaisesti ruohonjuuritason yhteisöjen kanssa."

Kuten yllä olevista esimerkeistä voidaan nähdä, ymmärrys "yhteisöistä" vaihteli paikallishallinnosta ruohonjuuritason yhteisöihin. Vastanneilla oli kuitenkin samanlainen halu olla mukana ja vaikuttaa ryhmiin pelkkien yksilöiden sijasta.

Paikallisyhteisöjen kanssa työskentelyn lisäksi monet rauhankasvattajista halusivat työskennellä kansainvälisemmissä ja monikulttuurisissa yhteyksissä. Alla on kaksi erityisen monipuolista vastausta, joissa molemmat kontekstit tulivat ilmi:

“

Olemme erityisen kiinnostuneita monikielistä ja -kulttuurisista oppimisympäristöistä, joissa kouluttajat tarvitsevat enemmän tukea. Haluaisimme myös tehdä enemmän yhteistyötä sekä kansainvälisten että paikallisten kumppaneiden kanssa (järjestämällä keskustelutilaisuuksia globaalikasvatuksesta, johon kuuluu myös rauhankasvatus) ja osallistua monialaiseen työhön muodollisen koulutuksen, nuorisotyön, akateemisen maailman ja kansalaisyhteiskunnan risteämäkohdissa.”

“

Näen itseni työskentelevän yhteyksissä, joissa vuoropuhelu, empatia ja osallistuminen ovat olennaisessa osassa – esimerkiksi nuorten voimaannuttamisessa, ylirajaisissa aloitteissa ja yhteisöpohjaisissa hankkeissa, jotka tuovat yhteen ihmisiä, joilla on eri taustat ja käsitykset. Olen erityisen kiinnostunut työskentelemään organisaatioiden kanssa, jotka keskittyvät demokraattiseen osallistumiseen, konfliktien muuntamiseen ja yhteiskunnalliseen inklusioon Euroopan tasolla tai maailmanlaajuisesti.”

Vastauksista kävi ilmi, että monet rauhankasvattajista etsivät mahdollisia kumppaniorganisaatioita tulevaa yhteistyötä varten. Yllä olevat esimerkit osoittavat, että rauhankasvattajat halusivat tuoda yhteen asiantuntijoita muista organisaatioista ja maista, mutta myös tuoda yhteen oppijoita eri taustoista.

Kuten yllä olevista vastauksista käy ilmi, monet kouluttajat olivat kiinnostuneita työskentelemään eri alojen ja kontekstien yhtymäkohdissa. Alla oleva vastaus on tästä hyvä esimerkki:

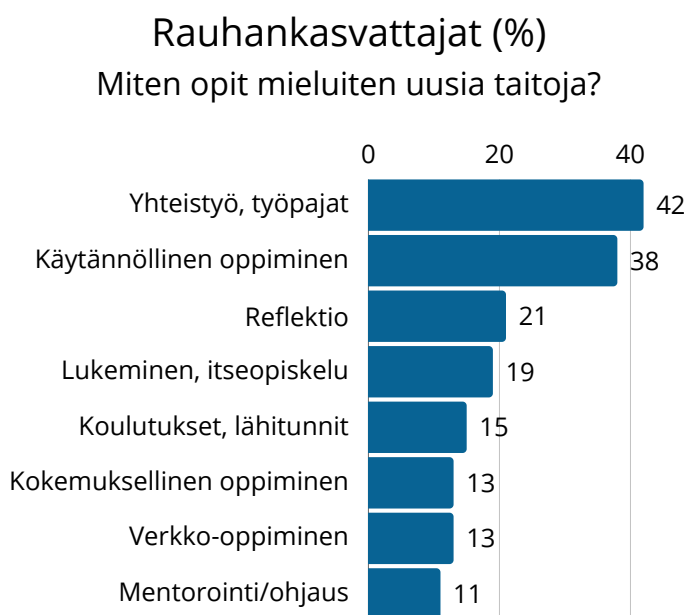
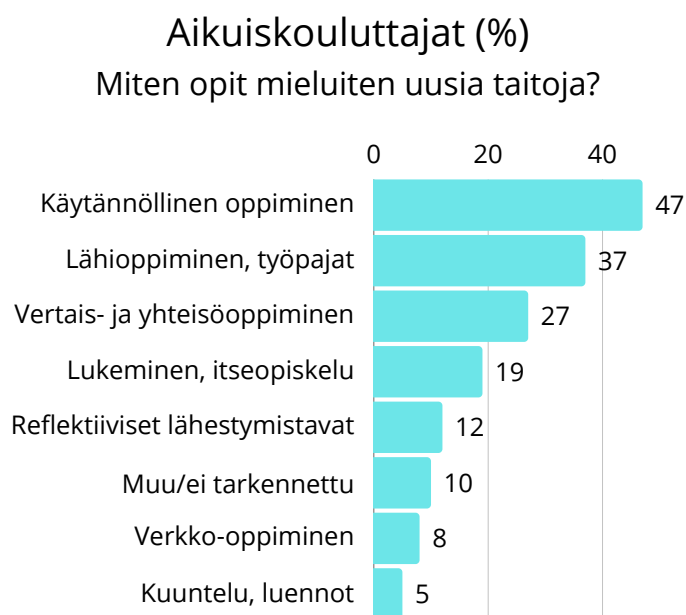
“

Haluan kehittää itseäni koulutuksen, sosiaalipsykologian ja yhteiskunnallisen osallistumisen yhtymäkohdissa. Minua kiehtovat erityisesti yhteisöjen toipuminen sotien jäljiltä sekä työskentely veteraanien, kouluttajien, teini-ikäisten ja nuorisajohtajien kanssa. Olen kiinnostunut myös kansainvälisistä vaihdoista, kouluttajien koulutusohjelmista ja yhteistyöstä oppilaitosten kanssa sekä työskentelystä vuoropuhelun, sukupuolten tasa-arvon ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden parissa työskentelevien valtiollisten- ja kansalaisjärjestöjen kanssa.”

Kolmas trendi oli halu työskennellä opettajien, kouluttajien ja oppilaitosten kanssa. Vaikka monet rauhankouluttajat olivat jo työskennelleet opettajien ja oppilaitosten kanssa – 16 kouluttajaa mainitsi nämä ryhmät kysyttäessä heidän kohderyhmistään – enemmistö ei vielä ollut. Aikuiskouluttajien koulutusohjelman kannalta lupaavaa olikin se, että monet rauhankasvattajat näyttivät olevan kiinnostuneita tekemään lisää yhteistyötä opettajien ja kouluttajien kanssa.

11 Uusien taitojen oppiminen

Kyselyn lopussa aikuiskouluttajilta ja rauhankouluttajilta kysyttiin, millä tavalla he mieluiten oppivat uusia taitoja:

Kohderyhmillä oli samankaltaisia näkemyksiä oppimistavoista. Sekä aikuiskouluttajat että rauhankouluttajat suosivat käytännönläheisiä metodeja eli tekemällä oppimista, työpajoja ja yhteistyöhön perustuvaa oppimista. Erityisesti rauhankasvattajat suosivat keskustelua ja vuoropuhelua muiden asiantuntijoiden kanssa. Vastausten painopiste oli selvästi lähioppimisessa, ja vain noin joka kymmenes kummastakin ryhmästä mainitsi verkko-oppimisen yhtenä suosimistaan oppimistavoista.

Rauhankasvattajat suosivat reflektioon perustuvia menetelmiä yleisemmin kuin aikuiskouluttajat. Rauhankasvattajat suosivat myös aikuiskouluttajia enemmän mentorointia ja ohjausta oppimismenetelmänä. Nämä tulokset heijastivat todennäköisesti sitä, että koulutetut rauhankasvattajat olivat tottuneempia yksilölliseen oppimiseen.

”Intensiivinen lähiopetus yhdistettynä vertaislähtöiseen yhteisöoppimiseen/käytäntöyhteisöihin”

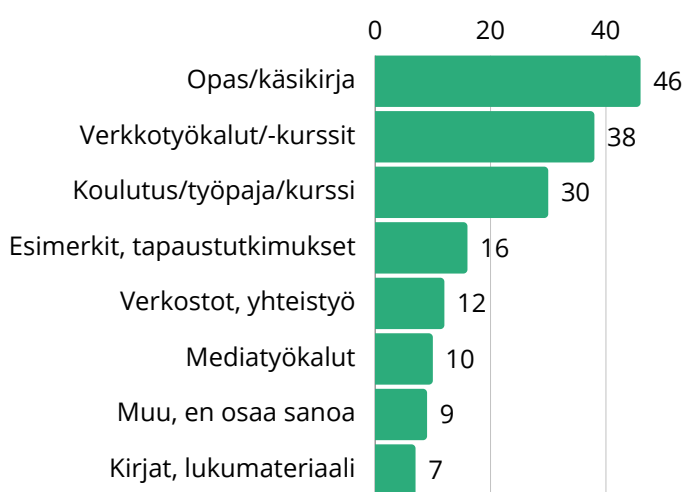
”Opin parhaiten kokemuksellisten ja yhteistyöhön perustuvien menetelmien avulla. Käytännönläheiset työpajat, vertaisoppiminen ja tekemällä oppiminen auttavat minua integroimaan uusia menetelmiä omaan työhöni.”

12 Työkalut ja alustat

Kysyimme aikuiskouluttajilta ja rauhankasvattajilta, millaisten työkalujen he uskovat auttavan heitä rauhankasvatustyössä. Kohderyhmien vastaukset on kuvattu alla olevissa kaavioissa. On hyvä huomioida, että kohderyhmille asetetut kysymykset oli muotoiltu eri tavalla, ja että vastaajille annetut esimerkit erosivat hieman toisistaan. Vaikka tällä todennäköisesti oli vaikutusta vastauksiin, tulokset antavat silti kuvan siitä, millaisia työkaluja aikuiskouluttajat ja rauhankasvattajat pitävät hyödyllisimpinä:

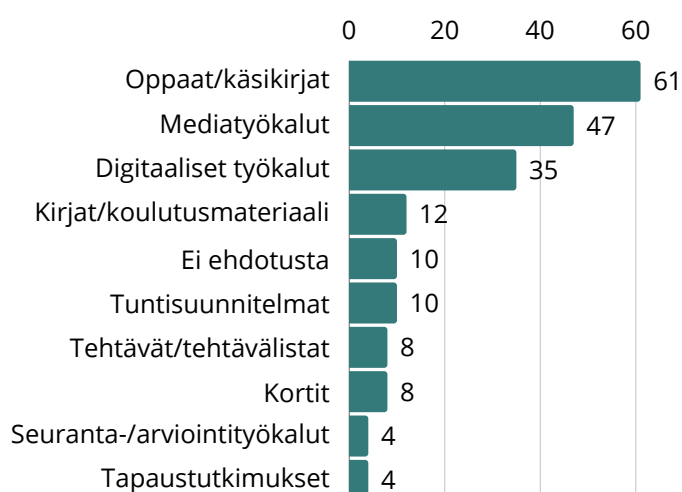
Aikuiskouluttajat (%)

Minkälaiset työkalut tai kurssit auttaisivat sinua pääsemään sisään rauhankasvatukseen (oppaat, verkkokurssit, tuntisuunnitelmat...)?

Rauhankasvattajat (%)

Minkälaiset työkalut (oppaat, käsikirjat, digityökalut, mediatyökalut jne.) auttaisivat sinua työssäsi?

Kummatkin kohderyhmät pitivät oppaita ja käsikirjoja hyödyllisimpinä. Tämä koski erityisesti rauhankasvattajia, joista yli puolet ilmoitti pitävänsä oppaita ja käsikirjoja hyödyllisinä.

Vastaavasti yli kolmannes molempien kohderyhmien vastaajista piti verkko- ja digitaalisia työkaluja hyödyllisinä. Koska suhteellisen harva kummastakaan ryhmästä suosi verkko-oppimista, tulos kertoi luultavasti siitä, että kouluttajat ja valmentajat pitivät verkko- ja digitaalisia työkaluja hyödyllisinä erityisesti yhdistettynä lähioppimiseen sekä yhteistyöhön perustuviin oppimismenetelmiin.

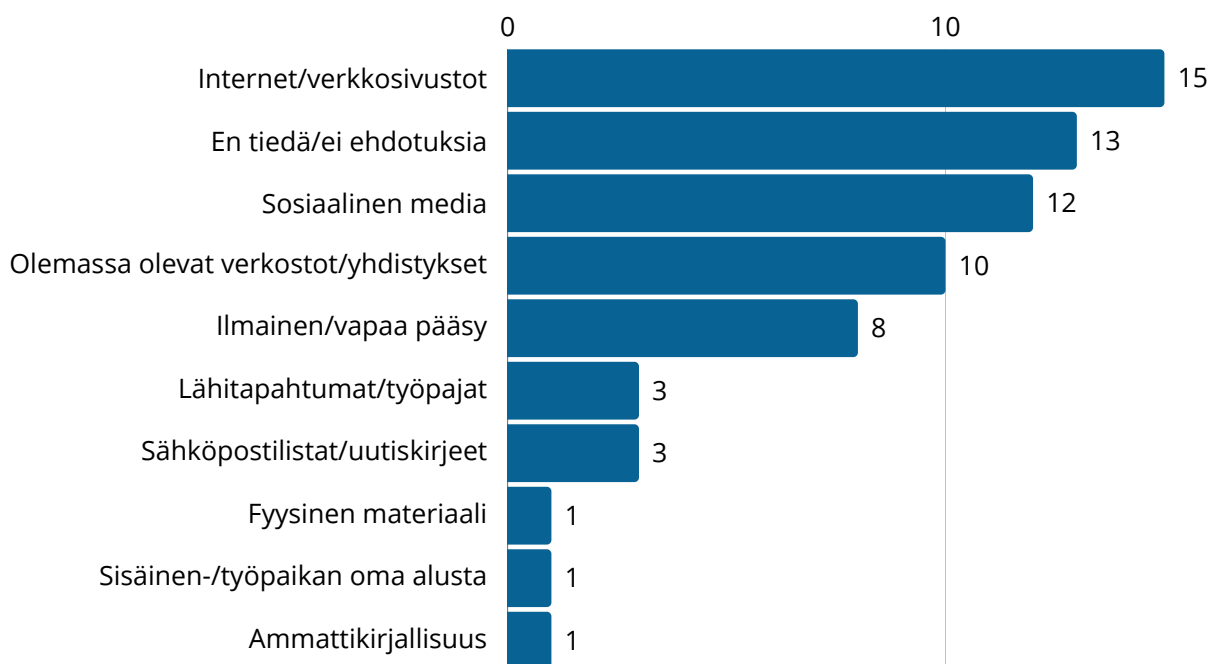
Monet aikuiskouluttajat, jotka eivät olleet rauhankasvatuksen asiantuntijoita, pitivät itselleen hyödyllisimpinä kokeneiden kouluttajien ja asiantuntijoiden vetämiä koulutuksia, työpajoja ja kursseja. Samoin monet aikuiskouluttajat totesivat, että tosielämän esimerkit ja tapaustutkimukset auttaisivat heitä pääsemään sisään rauhankasvatukseen.

Sen sijaan visuaaliset- ja mediatyökalut, kuten videot ja äänityökalut, mainittiin selvästi yleisemmin rauhankasvattajien vastauksissa.

Työkalujen lisäksi kysyimme rauhankasvattajilta alustoista, joiden kautta he mieluiten tutustuisivat niihin, sekä verkostoista, joiden kautta he haluaisivat niitä jaettavan. Monet kouluttajista kertoivat, etteivät he tienneet tai ettei heillä ollut ehdotuksia siitä, mitkä alustat tai verkostot olisivat sopivimpia. Vastaukset kuitenkin osoittivat, että kouluttajat suosivat digitaalisia alustoja, kuten verkkosivustoja ja sosiaalisen median kanavia:

Rauhankasvattajat

Millä alustoilla työkaluja tulisi jakaa? Minkä verkostojen kautta niitä tulisi levittää? (vastaajien lukumäärä)

Osa vastaajista kertoi yksityiskohtaisemmin mahdollisista alustoista ja verkostoista. Alla on kaksi erityisen informatiivista vastausta, jotka sisältävät paljon hyödyllistä tietoa:

”Niiden tulisi olla saatavilla avoimien digitaalisten kirjastojen ja verkko-oppimisalustojen (esim. Moodle, Canva for Education, Google Classroom) kautta, ja niitä tulisi jakaa ammatillisten verkostojen, kuten SALTOn, Euroopan neuvoston nuorisoverkostojen ja Etyjin yhteisöalustojen, kautta.”

”Mielestäni kätevimpiä ovat alustat, joissa yhdistyy koulutussisältö ja ammattilaisyhteisöt: Google Classroom, Moodle, Canva for Education, LinkedIn Learning, Coursera, YouTube sekä kouluttajien ja valmentajien ryhmät Telegramissa ja Facebookissa. Vaihto ukrainalaisten ja kansainvälisten verkostojen sisällä on myös tehokas keino – esim. Teach Peace Network, EdCamp Ukraina, Erasmus+ Trainers Community, UNDP ja UNDP Learning Hub.”

Useat vastaajat korostivat, että kaikkien käyttöalustojen tulisi olla avoimia/maksuttomia.

13 Johtopäätökset

Tulokset näyttivät, että rauhankasvatus on merkityksellistä useimmille aikuiskouluttajille eli Teach Peace:n ensisijaiselle kohderyhmälle. Suurin osa aikuiskouluttajista, jotka eivät olleet rauhankasvatuksen asiantuntijoita, katsoi itsellään olevan jo nyt rooli rauhankasvatuksessa UNESCO:n määritelmän pohjalta. Jopa useimmat aikuiskouluttajat, jotka eivät olleet saaneet aiempaa koulutusta aiheesta, kokivat itsellään olevan rooli rauhankasvatuksessa ottaen huomioon heidän nykyisen työnsä dialogin ja keskustelun edistäjinä, konfliktien ratkojina ja yhteistyön kannustajina.

Dialogi ja vuoropuheluun perustuvat käytännöt olivat yleisimmin mainitut rauhankasvatuksen osa-alueet kummankin kohderyhmän vastauksissa. Tämä päti aikuiskouluttajien käsitykseen omasta roolistaan rauhankasvatuksessa, rauhankasvattajien käyttämiin menetelmiin ja lähestymistapoihin sekä aikuiskouluttajien ja rauhankasvattajien ajatuksiin siitä, mitä he haluaisivat oppia tulevaisuudessa. Todennäköisesti nämä tulokset heijastivat jossain määrin Teach Peace -kumppanijärjestöjen omia verkostoja. Toisaalta jopa aikuiskouluttajat, jotka eivät olleet rauhankasvatuksen asiantuntijoita, pitivät dialogitaitoja sekä tärkeimpinä taitoina rauhanomaisten yhteisöjen rakentamisessa että tärkeimpinä vahvistettavina taitoina, kun oli kyse heidän omista kohderyhmistään.

Aikuiskouluttajat olivat kiinnostuneimpia oppimaan lisää siitä, miten rauhankasvatusta toteutetaan käytännössä ja miten he voisivat hyödyntää sitä omassa työssään. Aikuiskouluttajat olivat erityisen kiinnostuneita oppimaan vuoropuhelutaidoista ja konfliktinratkaisusta. Myös rauhankasvattajat halusivat kehittää osaamistaan näillä aloilla. Lisäksi aikuiskouluttajat olivat kiinnostuneita oppimaan, miten he voisivat voimaannuttaa omia oppijoitaan ja vahvistaa paikallisia yhteisöjään.

Oman osaamisensa kehittämisen lisäksi rauhankasvattajat halusivat lisätä yhteistyötä muiden organisaatioiden ja kouluttajien kanssa sekä paikallisesti että kansainvälisesti ja tavoittaa koulutuksillaan laajempia kohderyhmiä. Rauhankasvattajat olivat erityisen kiinnostuneita vahvistamaan koulutustensa vaikutusta yhteisöihin esimerkiksi kansainvälisissä ja monikulttuurisissa yhteyksissä. Monet rauhankasvattajat halusivat myös työskennellä enemmän opettajien kanssa.

Sekä aikuiskouluttajat että rauhankasvattajat suosivat käytännönläheisiä ja yhteistyöhön perustuvia oppimismenetelmiä. Aikuiskouluttajat suosivat vahvasti lähiopetusta ja ryhmätyöskentelyä. Useimmat rauhankasvattajat suosivat työpajoja ja keskusteluja oman alansa kollegoiden kanssa. Sekä aikuiskouluttajat että rauhankasvattajat suosivat digitaalista koulutusmateriaalia. Kummatkin kohderyhmät pitivät käsikirjoja ja oppaita hyödyllisimpinä työkaluina rauhankasvatuksessa. Lisäksi monet aikuiskouluttajat huomioivat, että rauhankasvatuksen aloittamisen kannalta on tärkeää, että tarjolla on asiantuntijaohjausta ja lähiopetusta. Alustoina rauhankasvattajat suosivat verkkosivustoja ja sosiaalisen median kanavia.

14 Suosituksia koulutusohjelmaa varten

Teach Peace -hankkeen tavoitteena on kehittää uusi rauhankasvatusohjelma aikuisille. Hankkeessa kehitetään kolme tuotosta: (1) yleinen rauhankasvatusohjelma aikuiskoulutuksen alalle; (2) opas aikuiskouluttajien kouluttamiseen rauhankasvatuksessa; ja (3) lisäopas, jonka avulla aikuiskouluttajat voivat ottaa käyttöön rauhankasvatusmenetelmiä ilman lisäkoulutusta.

Alla on luettelo tutkimustulosten analyysin perusteella kehitetyistä suosituksista. Suositusten tarkoituksena on ehdottaa, mitä koulutusohjelmassa tulisi painottaa, jotta se olisi mahdollisimman hyödyllinen aikuiskoulutuksen kontekstissa. Seuraavalla sivulla on luonnos ohjelman rakenteesta ja materiaaleista.

Merkityksellisyys aikuiskouluttajien työn kannalta: koulutusohjelman tulisi esittää rauhankasvatus tavalla, joka heijastaa aikuiskouluttajien omaa työtä. Kuten kyselyn tulokset viittaavat, useimmat kouluttajat samaistuvat UNESCO:n laajaan määritelmään. Aikuiskouluttajat katsovat toimivansa rauhankasvattajina silloin, kun he edistävät dialogia ja hyvää kommunikaatiota, ratkaisevat konflikteja ja kannustavat oppijoitaan yhteistyöhön. Jotta koulutusohjelma olisi mahdollisimman toimiva, sen tulisi pyrkiä kehittämään kouluttajien ymmärrystä rauhankasvatuksesta tästä lähtökohdasta.

Dialogi, tunneäly, itsetuntemus ja konfliktinratkaisu: tulosten mukaan aikuiskouluttajilla ja rauhankouluttajilla on samankaltaisia näkemyksiä siitä, mitkä taidot ovat tärkeimpiä rauhanomaisten yhteisöjen rakentamisessa, ja mitä taitoja heidän omien oppijoidensa olisi tärkeintä vahvistaa. Sekä aikuiskouluttajat että rauhankasvattajat olivat kiinnostuneimpia oppimaan lisää dialogista ja konfliktinratkaisusta. Toisaalta rauhankasvattajat pitivät melko yleisesti esimerkiksi poliittista toimintaa ja aktiivista kansalaisuutta tärkeinä taitoina heidän omien kohderyhmiensä kannalta. On tärkeää pohtia, pitäisikö koulutusohjelman myös kyseenalaistaa aikuiskouluttajien nykyisiä näkemyksiä siitä, mitkä taidot ovat kaikista tärkeimpiä rauhanomaisten yhteisöjen luomisen kannalta.

Yhteistyö ja käytännön oppiminen: kyselytulosten perusteella koulutusohjelmassa tulisi painottaa yhteistyöhön perustuvia ja käytännönläheisiä oppimismenetelmiä. Lisäksi ohjelmaa kehitettäessä on tärkeää pohtia, voisiko koulutusohjelma tarjota kiinnostuneille tapoja löytää samanhenkisiä opettajia, kouluttajia ja organisaatioita, joiden kanssa he voisivat tehdä yhteistyötä ja jakaa kokemuksia. Kysyttäessä, miten he haluaisivat kehittyä ammatillisesti, monet rauhankasvattajat korostivat haluavansa tehdä enemmän yhteistyötä saman alan kollegoiden kanssa. Tähän liittyi myös kiinnostus kansainväliseen yhteistyöhön.

Vaikutus yhteisöihin: kyselytulosten perusteella koulutusohjelman tulisi mahdollisuuksien mukaan sisältää menetelmiä rauhankasvatuksen käytäntöjen soveltamiseksi paikallisyhteisöissä ja ehdottaa tapoja, joilla aikuiset voisivat aidosti vaikuttaa paikallisiin ryhmiin. Kiinnostus yhteisöjen vahvistamiseen kävi ilmi sekä aikuiskouluttajien että rauhankasvattajien vastauksista. Koulutusohjelmaa voitaisiin mahdollisesti käyttää työkaluna tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

Digitaalinen muoto: koulutusohjelman tulisi olla digitaalinen, ja sitä tulisi jakaa sähköisesti verkkosivustojen, sosiaalisen median kanavien sekä olemassa olevien verkostojen (esimerkiksi sähköpostilistojen) kautta. Ohjelmassa tulisi kuitenkin hyödyntää myös oppaita ja käsikirjoja, joita voidaan käyttää käytännönläheisissä, kasvokkaisissa koulutustilaisuuksissa. Vastauksissaan aikuiskouluttajat korostivat lähioppimisen ja asiantuntijoiden vetämien koulutusten merkitystä.

Ehdotus koulutusmateriaalista

Alla on luonnos koulutusohjelman rakenteesta ja siihen sisältyvästä materiaalista. Koulutusohjelma koostuu useasta moduulista, jotka käsittelevät rauhankasvatuksen eri osa-alueita. Ohjelmaan kuuluu myös kouluttajien opas, joka opastaa aikuiskouluttajia ja -opettajia ohjelman tehokkaaseen käyttöön ja tarjoaa työkaluja reflektioon ja itsearviointiin. Lisäksi ohjelmaan kuuluu yksinkertaisia tuntisuunnitelmia, joita opettajat ja kouluttajat voivat hyödyntää työssään ilman, että heidän tarvitsee käydä lisäkoulutuksessa.

